

Ahbār

Bhasm Hone Wālī Qurbānī

¹ Rab ne mulāqāt ke khaime meñ se Mūsā ko bulā kar kahā ² ki Isrāīliyon ko ittalā de,

“Agar tum meñ se koi Rab ko qurbānī pesh karnā chāhe to wuh apne gāy-bailoñ yā bheṛ-bakriyon meñ se jānwar chun le.

³ Agar wuh apne gāy-bailoñ meñ se bhasm hone wālī qurbānī chaḥhānā chāhe to wuh beaib bail chun kar use mulāqāt ke khaime ke darwāze par pesh kare tāki Rab use qabūl kare.

⁴ Qurbānī pesh karne wālā apnā hāth jānwar ke sar par rakhe to yih qurbānī maqbūl ho kar us kā kaffārā degī. ⁵ Qurbānī pesh karne wālā bail ko wahāñ Rab ke sāmne zabah kare. Phir Hārūn ke beṛe jo imām haiñ us kā kḥūn Rab ko pesh karke use darwāze par kī qurbāngāh ke chār pahluoñ par chhīrkeñ. ⁶ Is ke bād qurbānī pesh karne wālā khāl utār kar jānwar ke ṭukre ṭukre kare. ⁷ Imām qurbāngāh par āg lagā kar us par tartīb se lakaṛiyāñ chuneñ. ⁸ Us par wuh jānwar ke ṭukre sar aur charbī samet rakheñ. ⁹ Lāzim hai ki qurbānī pesh karne wālā pahle jānwar kī antaṛiyāñ aur piñdliyañ dhoe, phir imām pūre jānwar ko qurbāngāh par jalā de. Is jalne wālī qurbānī kī kḥushbū Rab ko pasand hai.

¹⁰ Agar bhasm hone wālī qurbānī bheṛ-bakriyon meñ se chunī jāe to wuh beaib nar ho.

¹¹ Pesh karne wālā use Rab ke sāmne qurbāngāh

kī shimālī simt meñ zabah kare. Phir Hārūn ke beṭe jo imām haiñ us kā ḡhūn qurbāngāh ke chār pahluoñ par chhiṛkeñ. ¹² Is ke bād pesh karne wālā jānwar ke ṭukṛe ṭukṛe kare aur imām yih ṭukṛe sar aur charbī samet qurbāngāh kī jaltī huī lakariyoñ par tartib se rakhe. ¹³ Lāzim hai ki qurbānī pesh karne wālā pahle jānwar kī antariyāñ aur pinḍliyāñ dhoe, phir imām pūre jānwar ko Rab ko pesh karke qurbāngāh par jalā de. Is jalne wālī qurbānī kī ḡhushbū Rab ko pasand hai.

¹⁴ Agar bhasm hone wālī qurbānī parindā ho to wuh qumrī yā jawān kabūtar ho. ¹⁵ Imām use qurbāngāh ke pās le āe aur us kā sar maroṛ kar qurbāngāh par jalā de. Wuh us kā ḡhūn yoñ nikalne de ki wuh qurbāngāh kī ek taraf se nīche ṭapke. ¹⁶ Wuh us kā poṭā aur jo us meñ hai dūr karke qurbāngāh kī mashriḡī simt meñ phaiñk de, wahāñ jahāñ rākh phaiñkī jātī hai. ¹⁷ Use pesh karte waqt imām us ke par pakaṛ kar parinde ko phāṛ ḡāle, lekin yoñ ki wuh bilkul ṭukṛe ṭukṛe na ho jāe. Phir imām use qurbāngāh par jaltī huī lakariyoñ par jalā de. Is jalne wālī qurbānī kī ḡhushbū Rab ko pasand hai.

2

ḡhallā kī Nazar

¹ Agar koī Rab ko ḡhallā kī nazar pesh karnā chāhe to wuh is ke lie behtarīn maidā istemāl kare. Us par wuh zaitūn kā tel unḡele aur lubān rakh kar ² use Hārūn ke beṭoñ ke pās le āe jo imām haiñ. Imām tel se milāyā gayā muṭṭhī-bhar maidā aur tamām lubān le kar qurbāngāh

par jalā de. Yih yādgār kā hissā hai, aur us kī khushbū Rab ko pasand hai. ³ Bāqī maidā aur tel Hārūn aur us ke beṭoñ kā hissā hai. Wuh Rab kī jalne wālī qurbāniyoñ meñ se ek nihāyat muqaddas hissā hai.

⁴ Agar yih qurbānī tanūr meñ pakāī huī roṭī ho to us meñ khamīr na ho. Is kī do qisimeñ ho saktī haiñ, roṭiyāñ jo behtarīn maide aur tel se banī huī hoñ aur roṭiyāñ jin par tel lagāyā gayā ho.

⁵ Agar yih qurbānī tawe par pakāī huī roṭī ho to wuh behtarīn maide aur tel kī ho. Us meñ khamīr na ho. ⁶ Chūñki wuh ghallā kī nazar hai is lie roṭī ko ṭukre ṭukre karnā aur us par tel dālnā.

⁷ Agar yih qurbānī karāhī meñ pakāī huī roṭī ho to wuh behtarīn maide aur tel kī ho.

⁸ Agar tū in chīzoñ kī banī huī ghallā kī nazar Rab ke huzūr lānā chāhe to use imām ko pesh karnā. Wuhī use qurbāngāh ke pās le āe. ⁹ Phir imām yādgār kā hissā alag karke use qurbāngāh par jalā de. Aisī qurbānī kī khushbū Rab ko pasand hai. ¹⁰ Qurbānī kā bāqī hissā Hārūn aur us ke beṭoñ ke lie hai. Wuh Rab kī jalne wālī qurbāniyoñ meñ se ek nihāyat muqaddas hissā hai.

¹¹ Ghallā kī jītnī nazareñ tum Rab ko pesh karte ho un meñ khamīr na ho, kyonki lāzim hai ki tum Rab ko jalne wālī qurbānī pesh karte waqt na khamīr, na shahd jalāo. ¹² Yih chīzeñ fasal ke pahle phaloñ ke sāth Rab ko pesh kī jā saktī haiñ, lekin unheñ qurbāngāh par na jalāyā jāe, kyonki wahāñ Rab ko un kī khushbū pasand

nahīn hai. ¹³ Ġhallā kī har nazar meñ namak ho, kyonki namak us ahd kī numāindaḡī kartā hai jo tere Ḳhudā ne tere sāth bāndhā hai. Tujhe har qurbānī meñ namak ḡālnā hai.

¹⁴ Agar tū ḡhallā kī nazar ke lie fasal ke pahle phal pesh karnā chāhe to kuchlī huī kachchī bāliyān bhūn kar pesh karnā. ¹⁵ Chūnki wuh ḡhallā kī nazar hai is lie us par tel unḡelnā aur lubān rakhnā. ¹⁶ Kuchle hue dānoñ aur tel kā jo hissā Rab kā hai yānī yādḡār kā hissā use imām tamām lubān ke sāth jalā de. Yih nazar Rab ke lie jalne wālī qurbānī hai.

3

Salāmatī kī Qurbānī

¹ Agar koī Rab ko salāmatī kī qurbānī pesh karne ke lie ḡāy yā bail charḡhānā chāhe to wuh jānwar beaib ho. ² Wuh apnā hāth jānwar ke sar par rakh kar use mulāḡāt ke ḡhaimē ke darwāze par zabah kare. Hārūn ke beḡe jo imām haiñ us kā ḡhūn qurbāḡāḡ ke chār pahluoñ par chhiḡkeñ. ³⁻⁴ Pesh karne wālā antaḡiyon par kī sārī charbī, gurde us charbī samet jo un par aur kamr ke qarīb hotī hai aur joḡkalejī jalne wālī qurbānī ke taur par Rab ko pesh kare. In chīzoñ ko gurdoñ ke sāth hī alag karnā hai. ⁵ Phir Hārūn ke beḡe yih sab kuchh bhasm hone wālī qurbānī ke sāth qurbāḡāḡ kī lakariyon par jalā deñ. Yih jalne wālī qurbānī hai, aur is kī ḡhushbū Rab ko pasand hai. ⁶ Agar salāmatī kī qurbānī ke lie bheḡ-bakriyon meñ se jānwar chunā jāe to wuh beaib nar yā mādā ho.

⁷ Agar wuh bherē kā bachchā charhānā chāhe to wuh use Rab ke sāmne le āe. ⁸ Wuh apnā hāth us ke sar par rakh kar use mulāqāt ke khaime ke sāmne zabah kare. Hārūn ke beṭe us kā kḥūn qurbāngāh ke chār pahluoṅ par chhīrkeṅ. ⁹⁻¹⁰ Pesh karne wālā charbī, pūrī dum, antariyoṅ par kī sārī charbī, gurde us charbī samet jo un par aur kamr ke qarīb hotī hai aur joṛkalejī jalne wālī qurbānī ke taur par Rab ko pesh kare. In chīzoṅ ko gurdoṅ ke sāth hī alag karnā hai. ¹¹ Imām yih sab kuchh Rab ko pesh karke qurbāngāh par jalā de. Yih kḥurāk jalne wālī qurbānī hai.

¹² Agar salāmatī kī qurbānī bakrī kī ho ¹³ to pesh karne wālā us par hāth rakh kar use mulāqāt ke khaime ke sāmne zabah kare. Hārūn ke beṭe jānwar kā kḥūn qurbāngāh ke chār pahluoṅ par chhīrkeṅ. ¹⁴⁻¹⁵ Pesh karne wālā antariyoṅ par kī sārī charbī, gurde us charbī samet jo un par aur kamr ke qarīb hotī hai aur joṛkalejī jalne wālī qurbānī ke taur par Rab ko pesh kare. In chīzoṅ ko gurdoṅ ke sāth hī alag karnā hai. ¹⁶ Imām yih sab kuchh Rab ko pesh karke qurbāngāh par jalā de. Yih kḥurāk jalne wālī qurbānī hai, aur is kī kḥushbū Rab ko pasand hai.

Sārī charbī Rab kī hai. ¹⁷ Tumhāre lie kḥūn yā charbī khānā manā hai. Yih na sirf tumhāre lie manā hai balki tumhārī aulād ke lie bhī, na sirf yahān balki har jagah jahān tum rahte ho.”

4

Gunāh kī Qurbānī

¹ Rab ne Mūsā se kahā, ² “Isrāīliyon ko batānā ki jo bhī ḡhairirādī taur par gunāh karke Rab ke kisī hukm ko toṛe wuh yih kare:

Imām ke lie Gunāh kī Qurbānī

³ Agar imām-e-āzam gunāh kare aur natīje meñ pūrī qaum qusūrwar ṭhahre to phir wuh Rab ko ek beaib jawān bail le kar gunāh kī qurbānī ke taur par pesh kare. ⁴ Wuh jawān bail ko mulāqāt ke ḡhaimē ke darwāze ke pās le āe aur apnā hāth us ke sar par rakh kar use Rab ke sāmne zabah kare. ⁵ Phir wuh jānwar ke ḡhūn meñ se kuchh le kar ḡhaimē meñ jāe. ⁶ Wahān wuh apnī unglī us meñ ḡāl kar use sāt bār Rab ke sāmne yānī Muḡaddastarīn Kamre ke parde par chhīrke. ⁷ Phir wuh ḡhaimē ke andar kī us qurbāngāh ke chāroñ sīngoñ par ḡhūn lagāe jis par baḡhūr jalāyā jātā hai. Bāqī ḡhūn wuh bāhar ḡhaimē ke darwāze par kī us qurbāngāh ke pāe par unḡele jis par jānwar jalāe jāte haiñ. ⁸ Jawān bail kī sārī charbī, antaṛiyon par kī sārī charbī, ⁹ gurde us charbī samet jo un par aur kamr ke qarīb hotī hai aur joṛkalejī ko gurdoñ ke sāth hī alag karnā hai. ¹⁰ Yih bilkul usī tarah kiyā jāe jis tarah us bail ke sāth kiyā gayā jo salāmatī kī qurbānī ke lie pesh kiyā jātā hai. Imām yih sab kuchh us qurbāngāh par jalā de jis par jānwar jalāe jāte haiñ. ¹¹ Lekin wuh us kī khāl, us kā sārā gosht, sar aur pindliyāñ, antaṛiyāñ aur un kā gobar ¹² ḡhaimāgāh ke bāhar le jāe. Yih chīzeñ us pāk jagah par jāhāñ qurbāniyon kī rākh phaiñkī jātī hai lakariyon par rakh kar jalā denī haiñ.

Qaum ke lie Gunāh kī Qurbānī

¹³ Agar Isrāīl kī pūrī jamāt ne ḡhairirādī taur par gunāh karke Rab ke kisī hukm se tajāwuz kiyā hai aur jamāt ko mālūm nahīn thā to bhī wuh qusūrwar hai. ¹⁴ Jab logoñ ko patā lage ki ham ne gunāh kiyā hai to jamāt mulāqāt ke khaime ke pās ek jawān bail le āe aur use gunāh kī qurbānī ke taur par pesh kare. ¹⁵ Jamāt ke buzurg Rab ke sāmne apne hāth us ke sar par rakheñ, aur wuh wahīn zabah kiyā jāe. ¹⁶ Phir imām-e-āzam jānwar ke khūn meñ se kuchh le kar mulāqāt ke khaime meñ jāe. ¹⁷ Wahān wuh apnī unglī us meñ ḡāl kar use sāt bār Rab ke sāmne yānī Muqaddastarīn Kamre ke parde par chhīrke. ¹⁸ Phir wuh khaime ke andar kī us qurbāngāh ke chāroñ sīngoñ par khūn lagāe jis par baḡhūr jalāyā jātā hai. Bāqī khūn wuh bāhar khaime ke darwāze kī us qurbāngāh ke pāe par unḡele jis par jānwar jalāe jāte haiñ. ¹⁹ Is ke bād wuh us kī tamām charbī nikāl kar qurbāngāh par jalā de. ²⁰ Us bail ke sāth wuh sab kuchh kare jo use apne zātī ḡhairirādī gunāh ke lie karnā hotā hai. Yoñ wuh logoñ kā kaffārā degā aur unheñ muāfi mil jāegī. ²¹ Ākhir meñ wuh bail ko khaimāgāh ke bāhar le jā kar us tarah jalā de jis tarah use apne lie bail ko jalā denā hotā hai. Yih jamāt kā gunāh dūr karne kī qurbānī hai.

Qaum ke Rāhnumā ke lie Gunāh kī Qurbānī

²² Agar koī sardār ḡhairirādī taur par gunāh karke Rab ke kisī hukm se tajāwuz kare aur yoñ qusūrwar thahre to ²³ jab bhī use patā lage ki mujh se gunāh huā hai to wuh qurbānī ke lie ek

beaib bakrā le āe. ²⁴ Wuh apnā hāth bakre ke sar par rakh kar use wahān zabah kare jahān bhasm hone wālī qurbāniyān zabah kī jāti haiñ. Yih gunāh kī qurbānī hai. ²⁵ Imām apnī unglī ḳhūn meñ ḍāl kar use us qurbāngāh ke chāroñ sīngoñ par lagāe jis par jānwar jalāe jāte haiñ. Bāqī ḳhūn wuh qurbāngāh ke pāe par unḍele. ²⁶ Phir wuh us kī sārī charbī qurbāngāh par us tarah jalā de jis tarah wuh salāmatī kī qurbāniyoñ kī charbī jalā detā hai. Yoñ imām us ādmī kā kaffārā degā aur use muāfi hāsil ho jāegī.

Ām Logoñ ke lie Gunāh kī Qurbānī

²⁷ Agar koī ām shaḳhs ḡhairirādī taur par gunāh karke Rab ke kisī hukm se tajāwuz kare aur yoñ qusūrwar ṭhahre to ²⁸ jab bhī use patā lage ki mujh se gunāh huā hai to wuh qurbānī ke lie ek beaib bakrī le āe. ²⁹ Wuh apnā hāth bakrī ke sar par rakh kar use wahān zabah kare jahān bhasm hone wālī qurbāniyān zabah kī jāti haiñ. ³⁰ Imām apnī unglī ḳhūn meñ ḍāl kar use us qurbāngāh ke chāroñ sīngoñ par lagāe jis par jānwar jalāe jāte haiñ. Bāqī ḳhūn wuh qurbāngāh ke pāe par unḍele. ³¹ Phir wuh us kī sārī charbī us tarah nikāle jis tarah wuh salāmatī kī qurbāniyoñ kī charbī nikāltā hai. Is ke bād wuh use qurbāngāh par jalā de. Aisī qurbānī kī ḳhushbū Rab ko pasand hai. Yoñ imām us ādmī kā kaffārā degā aur use muāfi hāsil ho jāegī.

³² Agar wuh gunāh kī qurbānī ke lie bheṛ kā bachchā lānā chāhe to wuh beaib mādā ho. ³³ Wuh apnā hāth us ke sar par rakh kar use wahān zabah kare jahān bhasm hone wālī

qurbāniyān zabah kī jāṭī haiñ. ³⁴ Imām apnī unglī ḳhūn meñ ḍāl kar use us qurbāngāh ke chāroñ sīngoñ par lagāe jis par jānwar jalāe jāte haiñ. Bāqī ḳhūn wuh qurbāngāh ke pāe par unḍele. ³⁵ Phir wuh us kī tamām charbī us tarah nikāle jis tarah salāmatī kī qurbānī ke lie zabah kie gae jawān menḍhe kī charbī nikālī jāṭī hai. Is ke bād imām charbī ko qurbāngāh par un qurbāniyoñ samet jalā de jo Rab ke lie jalāī jāṭī haiñ. Yoñ imām us ādmī kā kaffārā degā aur use muāfi mil jāegī.

5

Gunāh kī Qurbāniyoñ ke bāre meñ Ḳhās Hidāyāt

¹ Ho saktā hai ki kisī ne yoñ gunāh kiyā ki us ne koī jurm dekhā yā wuh us ke bāre meñ kuchh jāntā hai. To bhī jab gawāhoñ ko qasam ke lie bulāyā jāṭā hai to wuh gawāhī dene ke lie sāmne nahīn āṭā. Is sūrat meñ wuh qusūrwar ṭhahartā hai.

² Ho saktā hai ki kisī ne ḡhairirādī taur par kisī nāpāk chīz ko chhū liyā hai, ḳhāh wuh kisī janḡlī jānwar, maweshī yā reḡne wāle jānwar kī lāsh kyoñ na ho. Is sūrat meñ wuh nāpāk hai aur qusūrwar ṭhahartā hai.

³ Ho saktā hai ki kisī ne ḡhairirādī taur par kisī shaḳhs kī nāpākī ko chhū liyā hai yānī us kī koī aisī chīz jis se wuh nāpāk ho gayā hai. Jab use mālūm ho jāṭā hai to wuh qusūrwar ṭhahartā hai.

⁴ Ho saktā hai ki kisī ne beparwāī se kuchh karne kī qasam khāī hai, chāhe wuh achchhā

kām thā yā ḡhalat. Jab wuh jān letā hai ki us ne kyā kiyā hai to wuh qusūrwār ṭahartā hai.

⁵ Jo is tarah ke kisī gunāh kī binā par qusūrwār ho, lāzim hai ki wuh apnā gunāh taslīm kare.

⁶ Phir wuh gunāh kī qurbānī ke taur par ek bheṛ yā bakrī pesh kare. Yoñ imām us kā kaffārā degā.

⁷ Agar qusūrwār shaḡhs ḡhurbat ke bāis bheṛ yā bakrī na de sake to wuh Rab ko do qumriyān yā do jawān kabūtar pesh kare, ek gunāh kī qurbānī ke lie aur ek bḡasm hone wālī qurbānī ke lie. ⁸ Wuh unheñ imām ke pās le āe. Imām pahle gunāh kī qurbānī ke lie parindā pesh kare. Wuh us kī gardan maroṛ ḡāle lekin aise ki sar judā na ho jāe. ⁹ Phir wuh us ke ḡhūn meñ se kuchh qurbāngāh ke ek pahlū par chhiṛke. Bāqī ḡhūn wuh yoñ nikalne de ki wuh qurbāngāh ke pāe par ṭapke. Yih gunāh kī qurbānī hai. ¹⁰ Phir imām dūsre parinde ko qawāyd ke mutābiq bḡasm hone wālī qurbānī ke taur par pesh kare. Yoñ imām us ādmī kā kaffārā degā aur use muāfi mil jāegī.

¹¹ Agar wuh shaḡhs ḡhurbat ke bāis do qumriyān yā do jawān kabūtar bhī na de sake to phir wuh gunāh kī qurbānī ke lie ḡeṛh kilogrām behtarīn maidā pesh kare. Wuh us par na tel unḡdele, na lubān rakhe, kyoñki yih ḡhallā kī nazar nahīn balki gunāh kī qurbānī hai. ¹² Wuh use imām ke pās le āe jo yādgār kā hissā yānī muṭṭhī-bhar un qurbāniyoñ ke sāth jalā de jo Rab ke lie jalāi jāti haiñ. Yih gunāh kī qurbānī hai. ¹³ Yoñ imām us ādmī kā kaffārā degā aur use muāfi mil jāegī. ḡhallā kī nazar kī tarah

bāqī maidā imām kā hissā hai.”

Qusūr kī Qurbānī

¹⁴ Rab ne Mūsā se kahā, ¹⁵ “Agar kisī ne be’imānī karke ḡhairirādī taur par Rab kī maḡhsūs aur muḡaddas chīzoñ ke silsile meñ gunāh kiyā ho, aisā shaḡhs qusūr kī qurbānī ke taur par Rab ko beaib aur qīmat ke lihāz se munāsib menḡhā yā bakrā pesh kare. Us kī qīmat maḡdis kī sharh ke mutābiq muḡarrar kī jāe. ¹⁶ Jitnā nuḡsān maḡdis ko huā hai utnā hī wuh de. Is ke alāwā wuh mazīd 20 fīsad adā kare. Wuh use imām ko de de aur imām jānwar ko qusūr kī qurbānī ke taur par pesh karke us kā kaffārā de. Yoñ use muāfi mil jāegī.

¹⁷ Agar koī ḡhairirādī taur par gunāh karke Rab ke kisī hukm se tajāwuz kare to wuh qusūrwār hai, aur wuh us kā zimmedār ṡhahregā. ¹⁸ Wuh qusūr kī qurbānī ke taur par imām ke pās ek beaib aur qīmat ke lihāz se munāsib menḡhā le ae. Us kī qīmat maḡdis kī sharh ke mutābiq muḡarrar kī jāe. Phir imām yih qurbānī us gunāh ke lie chaḡhāe jo qusūrwār shaḡhs ne ḡhairirādī taur par kiyā hai. Yoñ use muāfi mil jāegī. ¹⁹ Yih qusūr kī qurbānī hai, kyonki wuh Rab kā gunāh karke qusūrwār ṡhahrā hai.”

6

¹ Rab ne Mūsā se kahā, ² “Ho saktā hai kisī ne gunāh karke be’imānī kī hai, masalan us ne apne paḡosī kī koī chīz wāpas nahīñ kī jo us ke sapurd kī gaī thī yā jo use girwī ke taur par milī thī, yā us ne us kī koī chīz chorī kī, yā us ne kisī

se koī chīz chhīn lī, ³ yā us ne kisī kī gumshudā chīz ke bāre meñ jhūṭ bolā jab use mil gaī, yā us ne qasam khā kar jhūṭ bolā hai, yā is tarah kā koī aur gunāh kiyā hai. ⁴ Agar wuh is tarah kā gunāh karke qusūr wār ṭhahre to lāzim hai ki wuh wuhī chīz wāpas kare jo us ne chorī kī yā chhīn lī yā jo us ke sapurd kī gaī yā jo gumshudā ho kar us ke pās ā gaī hai ⁵ yā jis ke bāre meñ us ne qasam khā kar jhūṭ bolā hai. Wuh us kā utnā hī wāpas karke 20 fīsad zyādā de. Aur wuh yih sab kuchh us dīn wāpas kare jab wuh apnī qusūr kī qurbānī pesh kartā hai. ⁶ Qusūr kī qurbānī ke taur par wuh ek beaib aur qīmat ke lihāz se munāsib menḍhā imām ke pās le āe aur Rab ko pesh kare. Us kī qīmat maqdis kī sharh ke mutābiq muqarrar kī jāe. ⁷ Phir imām Rab ke sāmne us kā kaffārā degā to use muāfi mil jāegī.”

Bhasm Hone Wālī Qurbānī

⁸ Rab ne Mūsā se kahā, ⁹ “Hārūn aur us ke beṭoñ ko bhasm hone wālī qurbānīyon ke bāre meñ zail kī hidāyāt denā: Bhasm hone wālī qurbānī pūrī rāt subah tak qurbāngāh kī us jagah par rahe jahāñ āg jaltī hai. Āg ko bujhne na denā. ¹⁰ Subah ko imām katān kā libās aur katān kā pājāmā pahan kar qurbānī se bachī huī rākh qurbāngāh ke pās zamīn par ḍāle. ¹¹ Phir wuh apne kapre badal kar rākh ko khaimāgāh ke bāhar kisī pāk jagah par chhoṛ āe. ¹² Qurbāngāh par āg jaltī rahe. Wuh kabhī bhī na bujhe. Har subah imām lakaṛiyāñ chun kar us par bhasm hone wālī qurbānī tartīb se rakhe

aur us par salāmatī kī qurbānī kī charbī jalā de.
¹³ Āg hameshā jaltī rahe. Wuh kabhī na bujhne pāe.

Ġhallā kī Nazar

¹⁴ Ġhallā kī nazar ke bāre meñ hidāyāt yih haiñ: Hārūn ke beṭe use qurbāngāh ke sāmne Rab ko pesh karen. ¹⁵ Phir imām yādgār kā hissā yānī tel se milāyā gayā muṭṭhī-bhar behtarīn maidā aur qurbānī kā tamām lubān le kar qurbāngāh par jalā de. Is kī ḡhushbū Rab ko pasand hai. ¹⁶ Hārūn aur us ke beṭe qurbānī kā bāqī hissā khā leñ. Lekin wuh use muḡaddas jagah par yānī mulāqāt ke ḡhaimē kī chārdīwārī ke andar khāeñ, aur us meñ ḡhamīr na ho. ¹⁷ Use pakāne ke lie us meñ ḡhamīr na ḡlālā jāe. Maiñ ne jalne wālī qurbāniyoñ meñ se yih hissā un ke lie muḡarrar kiyā hai. Yih ḡunāh kī qurbānī aur qusūr kī qurbānī kī tarah nihāyat muḡaddas hai. ¹⁸ Hārūn kī aulād ke tamām mard use khāeñ. Yih usūl abad tak ḡāym rahe. Jo bhī use chhuegā wuh maḡhsūs-o-muḡaddas ho jāegā.”

¹⁹ Rab ne Mūsā se kahā, ²⁰ “Jab Hārūn aur us ke beṭoñ ko imām kī zimmedārī uṭhāne ke lie maḡhsūs karke tel se masah kiyā jāegā to wuh ḡerḡ kilogrām behtarīn maidā pesh karen. Us kā ādhā hissā subah ko aur ādhā hissā shām ke waḡt pesh kiyā jāe. Wuh ḡhallā kī yih nazar rozānā pesh karen. ²¹ Use tel ke sāth milā kar tawe par pakānā hai. Phir use ṭukre ṭukre karke ḡhallā kī nazar ke taur par pesh karnā. Us kī ḡhushbū Rab ko pasand hai. ²² Yih qurbānī hameshā Hārūn kī nasl kā wuh ādmī pesh kare

jise masah karke imām-e-āzam kā ohdā diyā gayā hai, aur wuh use pūre taur par Rab ke lie jalā de. ²³ Imām kī ghallā kī nazar hameshā pūre taur par jalānā. Use na khānā.”

Gunāh kī Qurbānī

²⁴ Rab ne Mūsā se kahā, ²⁵ “Hārūn aur us ke beṭoñ ko gunāh kī qurbānī ke bāre meñ zail kī hidāyāt denā: Gunāh kī qurbānī ko Rab ke sāmne wahīñ zabah karnā hai jahāñ bhasm hone wālī qurbānī zabah kī jātī hai. Wuh nihāyat muqaddas hai. ²⁶ Use pesh karne wālā imām use muqaddas jagah par yānī mulāqāt ke khaime kī chārdiwārī ke andar khāe. ²⁷ Jo bhī is qurbānī ke gosht ko chhū letā hai wuh maḥsūs-o-muqaddas ho jātā hai. Agar qurbānī ke khūn ke chhīñṭe kisī libās par par jāeñ to use muqaddas jagah par dhonā hai. ²⁸ Agar gosht ko hanḍiyā meñ pakāyā gayā ho to us bartan ko bād meñ toṛ denā hai. Agar us ke lie pital kā bartan istemāl kiyā gayā ho to use khūb māñjh kar pānī se sāf karnā. ²⁹ Imāmoñ ke khāndānoñ meñ se tamām mard use khā sakte haiñ. Yih khānā nihāyat muqaddas hai. ³⁰ Lekin gunāh kī har wuh qurbānī khāī na jāe jis kā khūn mulāqāt ke khaime meñ is lie lāyā gayā hai ki maqdis meñ kisī kā kaffārā diyā jāe. Use jalānā hai.

7

Qusūr kī Qurbānī

¹ Qusūr kī qurbānī jo nihāyat muqaddas hai us ke bāre meñ hidāyāt yih haiñ:

² Qusūr kī qurbānī wahīn zabah karnī hai jahān bhasm hone wālī qurbānī zabah kī jāti hai. Us kā khūn qurbāngāh ke chār pahluon par chhīrkā jāe. ³ Us kī tamām charbī nikāl kar qurbāngāh par chaṛhānī hai yānī us kī dum, antariyon par kī charbī, ⁴ gurde us charbī samet jo un par aur kamr ke qarīb hotī hai aur joṛkalejī. In chīzon ko gurdon ke sāth hī alag karnā hai. ⁵ Imām yih sab kuchh Rab ko qurbāngāh par jalne wālī qurbānī ke taur par pesh kare. Yih qusūr kī qurbānī hai. ⁶ Imāmon ke khāndānon meñ se tamām mard use khā sakte haiñ. Lekin use muqaddas jagah par khāyā jāe. Yih nihāyat muqaddas hai.

⁷ Gunāh aur qusūr kī qurbānī ke lie ek hī usūl hai, jo imām qurbānī ko pesh karke kaffārā detā hai us ko us kā gosht miltā hai. ⁸ Is tarah jo imām kisī jānwar ko bhasm hone wālī qurbānī ke taur par chaṛhātā hai usī ko jānwar kī khāl miltī hai. ⁹ Aur isī tarah tanūr meñ, kaṛāhī meñ yā tawe par pakāī gaī ghallā kī har nazar us imām ko miltī hai jis ne use pesh kiyā hai. ¹⁰ Lekin Hārūn ke tamām beṭon ko ghallā kī bāqī nazareñ barābar barābar miltī raheñ, khāh un meñ tel milāyā gayā ho yā wuh khushk hoñ.

Salāmatī kī Qurbānī

¹¹ Salāmatī kī qurbānī jo Rab ko pesh kī jāti hai us ke bāre meñ zail kī hidāyat haiñ:

¹² Agar koī is qurbānī se apnī shukrguzārī kā izhār karnā chāhe to wuh jānwar ke sāth beḳhamīrī roṭī jis meñ tel dālā gayā ho, beḳhamīrī roṭī jis par tel lagāyā gayā ho aur roṭī

jis meñ behtarīn maidā aur tel milāyā gayā ho pesh kare. ¹³ Is ke alāwā wuh ḵhamīrī roṭī bhī pesh kare. ¹⁴ Pesh karne wālā qurbānī kī har chīz kā ek hissā uṭhā kar Rab ke lie maḵsūs kare. Yih us imām kā hissā hai jo jānwar kā ḵhūn qurbāngāh par chhīraktā hai. ¹⁵ Gosht usī din khāyā jāe jab jānwar ko zabah kiyā gayā ho. Aglī subah tak kuchh nahīn bachnā chāhie.

¹⁶ Is qurbānī kā gosht sirf is sūrat meñ agle din khāyā jā saktā hai jab kisī ne mannat mān kar yā apnī ḵhushī se use pesh kiyā hai. ¹⁷ Agar kuchh gosht tīsre din tak bach jāe to use jalānā hai. ¹⁸ Agar use tīsre din bhī khāyā jāe to Rab yih qurbānī qabūl nahīn karegā. Us kā koī faydā nahīn hogā balki use nāpāk qarār diyā jāegā. Jo bhī us se khāegā wuh qusūrwar ṭhahregā. ¹⁹ Agar yih gosht kisī nāpāk chīz se lag jāe to use nahīn khānā hai balki use jalāyā jāe. Agar gosht pāk hai to har shaḵhs jo ḵhud pāk hai use khā saktā hai. ²⁰ Lekin agar nāpāk shaḵhs Rab ko pesh kī gaī salāmatī kī qurbānī kā yih gosht khāe to use us kī qaum meñ se miṭā ḍālnā hai. ²¹ Ho saktā hai ki kisī ne kisī nāpāk chīz ko chhū liyā hai chāhe wuh nāpāk shaḵhs, jānwar yā koī aur ghinaunī aur nāpāk chīz ho. Agar aisā shaḵhs Rab ko pesh kī gaī salāmatī kī qurbānī kā gosht khāe to use us kī qaum meñ se miṭā ḍālnā hai.”

Charbī aur Ḵhūn Khānā Manā Hai

²² Rab ne Mūsā se kahā, ²³ “Isrāīliyon ko batā denā ki gāy-bail aur bheṛ-bakriyon kī charbī khānā tumhāre lie manā hai. ²⁴ Tum fitrī taur par mare hue jānwaron aur phāre hue jānwaron

kī charbī dīgar kāmoñ ke lie istemāl kar sakte ho, lekin use khānā manā hai. ²⁵ Jo bhī us charbī meñ se khāe jo jalā kar Rab ko pesh kī jāti hai use us kī qaum meñ se miṭā ḍālnā hai. ²⁶ Jahāñ bhī tum rahte ho wahāñ parindoñ yā dīgar jānwaroñ kā ḡhūn khānā manā hai. ²⁷ Jo bhī ḡhūn khāe use us kī qaum meñ se miṭāyā jāe.”

Qurbāniyoñ meñ se Imām kā Hissā

²⁸ Rab ne Mūsā se kahā, ²⁹ “Isrāīliyoñ ko batānā ki jo Rab ko salāmatī kī qurbānī pesh kare wuh Rab ke lie ek hissā maḡhsūs kare. ³⁰ Wuh jalne wālī yih qurbānī apne hāthoñ se Rab ko pesh kare. Is ke lie wuh jānwar kī charbī aur Sīnā Rab ke sāmne pesh kare. Sīnā hilāne wālī qurbānī ho. ³¹ Imām charbī ko qurbāngāh par jalā de jabki Sīnā Hārūn aur us ke beṭoñ kā hissā hai. ³² Qurbānī kī dahni rān imām ko uṭhāne wālī qurbānī ke taur par dī jāe. ³³ Wuh us imām kā hissā hai jo salāmatī kī qurbānī kā ḡhūn aur charbī chaḡhātā hai.

³⁴ Isrāīliyoñ kī salāmatī kī qurbāniyoñ meñ se main ne hilāne wālā Sīnā aur uṭhāne wālī rān imāmoñ ko dī hai. Yih chīzeñ hameshā ke lie Isrāīliyoñ kī taraf se imāmoñ kā haq haiñ.”

³⁵ Yih us din jalne wālī qurbāniyoñ meñ se Hārūn aur us ke beṭoñ kā hissā ban gañ jab unheñ maḡdis meñ Rab kī ḡhidmat meñ pesh kiyā gayā. ³⁶ Rab ne us din jab unheñ tel se masah kiyā gayā hukm diyā thā ki Isrāīlī yih hissā hameshā imāmoñ ko diyā karen.

³⁷ Ġharz yih hidāyāt tamām qurbāniyoñ ke bāre meñ haiñ yāñi bhasm hone wālī qurbānī, ġhallā kī nazar, gunāh kī qurbānī, qusūr kī qurbānī, imām ko maqdis meñ q̄hidmat ke lie maḡhsūs karne kī qurbānī aur salāmatī kī qurbānī ke bāre meñ. ³⁸ Rab ne Mūsā ko yih hidāyāt Sīnā Pahār par dīñ, us dīñ jab us ne Isrāīliyoñ ko hukm diyā ki wuh Dasht-e-Sīnā meñ Rab ko apñī qurbāniyāñ pesh karen.

8

Hārūn aur Us ke Beṭoñ kī Maḡhsūsiyat

¹ Rab ne Mūsā se kahā, ² “Hārūn aur us ke beṭoñ ko mere huzūr le ānā. Nīz imāmoñ ke libās, masah kā tel, gunāh kī qurbānī ke lie jawān bail, do menḡhe aur beḡhamīrī roṭiyoñ kī ṭokrī le ānā. ³ Phir pūrī jamāt ko q̄haime ke darwāze par jamā karnā.”

⁴ Mūsā ne aisā hī kiyā. Jab pūrī jamāt ikatṭhī ho gaī to ⁵ us ne un se kahā, “Ab main wuh kuchh kartā hūñ jis kā hukm Rab ne diyā hai.” ⁶ Mūsā ne Hārūn aur us ke beṭoñ ko sāmne lā kar ġhusl karāyā. ⁷ Us ne Hārūn ko katān kā zerjāmā pahnā kar kamarband lapetā. Phir us ne choḡhā pahnāyā jis par us ne bālāposh ko mahārat se bune hue paṭke se bāndhā. ⁸ Is ke bād us ne sīne kā kīsā lagā kar us meñ donoñ qur'e banām Ūrīm aur Tummīm rakhe. ⁹ Phir us ne Hārūn ke sar par pagarī rakhī jis ke sāmne wāle hisse par us ne muqaddas tāj yāñi sone kī taḡhtī lagā dī. Sab kuchh us hukm ke ain mutābiq huā jo Rab ne Mūsā ko diyā thā.

10 Is ke bād Mūsā ne masah ke tel se maqdis ko aur jo kuchh us meñ thā masah karke use maḥsūs-o-muqaddas kiyā. 11 Us ne yih tel sāt bār jānwar chaḥhāne kī qurbāngāh aur us ke sāmān par chhiṛak diyā. Isī tarah us ne sāt bār dhone ke hauz aur us dhānche par tel chhiṛak diyā jis par hauz rakhā huā thā. Yoñ yih chīzeñ maḥsūs-o-muqaddas huñ. 12 Us ne Hārūn ke sar par masah kā tel unḍel kar use masah kiyā. Yoñ wuh maḥsūs-o-muqaddas huā.

13 Phir Mūsā ne Hārūn ke beṭoñ ko sāmne lā kar unheñ zerjāme pahnāe, kamarband lapete aur un ke saron par pagariyān bāndhīn. Sab kuchh us hukm ke ain mutābiq huā jo Rab ne Mūsā ko diyā thā.

14 Ab Mūsā ne gunāh kī qurbānī ke lie jawān bail ko pesh kiyā. Hārūn aur us ke beṭoñ ne apne hāth us ke sar par rakhe. 15 Mūsā ne use zabah karke us ke ḥhūn meñ se kuchh le kar apnī unglī se qurbāngāh ke sīngoñ par lagā diyā tāki wuh gunāhoñ se pāk ho jāe. Bāqī ḥhūn us ne qurbāngāh ke pāe par unḍel diyā. Yoñ us ne use maḥsūs-o-muqaddas karke us kā kaffārā diyā. 16 Mūsā ne antariyoñ par kī tamām charbī, joṛkalejī aur donoñ gurde un kī charbī samet le kar qurbāngāh par jalā die. 17 Lekin bail kī khāl, gosht aur antariyoñ ke gobar ko us ne ḥhaimāgāh ke bāhar le jā kar jalā diyā. Sab kuchh us hukm ke mutābiq huā jo Rab ne Mūsā ko diyā thā.

18 Is ke bād us ne bhasm hone wālī qurbānī ke lie pahlā mendhā pesh kiyā. Hārūn aur us ke beṭoñ ne apne hāth us ke sar par rakh

die. ¹⁹ Mūsā ne use zabah karke us kā ḵhūn qurbāngāh ke chār pahluoñ par chhiṛak diyā. ²⁰ Us ne menḍhe ko ṭukṛe ṭukṛe karke sar, ṭukṛe aur charbī jalā dī. ²¹ Us ne antariyāñ aur pinḍliyāñ pānī se sāf karke pūre menḍhe ko qurbāngāh par jalā diyā. Sab kuchh us hukm ke ain mutābiq huā jo Rab ne Mūsā ko diyā thā. Rab ke lie jalne wālī yih qurbānī bhasm hone wālī qurbānī thī, aur us kī ḵhushbū Rab ko pasand thī.

²² Is ke bād Mūsā ne dūsre menḍhe ko pesh kiyā. Is qurbānī kā maqsad imāmoñ ko maqdis meñ ḵhidmat ke lie maḵsūs karnā thā. Hārūn aur us ke beṭoñ ne apne hāth menḍhe ke sar par rakh die. ²³ Mūsā ne use zabah karke us ke ḵhūn meñ se kuchh le kar Hārūn ke dahne kān kī lau par aur us ke dahne hāth aur dahne pānw ke angūṭhoñ par lagāyā. ²⁴ Yihī us ne Hārūn ke beṭoñ ke sāth bhī kiyā. Us ne unheñ sāmne lā kar un ke dahne kān kī lau par aur un ke dahne hāth aur dahne pānw ke angūṭhoñ par ḵhūn lagāyā. Bāqī ḵhūn us ne qurbāngāh ke chār pahluoñ par chhiṛak diyā. ²⁵ Us ne menḍhe kī charbī, dum, antariyoñ par kī sārī charbī, joṛkalejī, donoñ gurde un kī charbī samet aur dahnī rān alag kī. ²⁶ Phir wuh Rab ke sāmne paṛī beḵhamīrī roṭiyon kī ṭokrī meñ se ek sādā roṭī, ek roṭī jis meñ tel ḍālā gayā thā aur ek roṭī jis par tel lagāyā gayā thā le kar charbī aur rān par rakh dī. ²⁷ Us ne yih sab kuchh Hārūn aur us ke beṭoñ ke hāthoñ par rakh kar use hilāne wālī qurbānī ke taur par Rab ko pesh kiyā. ²⁸ Phir us ne yih chīzeñ un se wāpas le kar qurbāngāh par

jalā dīn jis par pahle bhasm hone wālī qurbānī rakhī gai thī. Rab ke lie jalne wālī yih qurbānī imāmoñ ko maḥsūs karne ke lie chaḥāī gai, aur us kī ḡhushbū Rab ko pasand thī.

²⁹ Mūsā ne Sinā bhī liyā aur use hilāne wālī qurbānī ke taur par Rab ke sāmne hilāyā. Yih maḥsūsiyat ke menḡhe meñ se Mūsā kā hissā thā. Mūsā ne is meñ bhī sab kuchh Rab ke hukm ke ain mutābiq kiyā.

³⁰ Phir us ne masah ke tel aur qurbāngāh par ke ḡhūn meñ se kuchh le kar Hārūn, us ke beṡoñ aur un ke kapṡoñ par chhīrak diyā. Yoñ us ne unheñ aur un ke kapṡoñ ko maḥsūs-o-muḡaddas kiyā.

³¹ Mūsā ne un se kahā, “Gosht ko mulāqāt ke ḡhaime ke darwāze par ubāl kar use un roṡiyon ke sāth khānā jo maḥsūsiyat kī qurbāniyon kī ṡokrī meñ paṡī haiñ. Kyoñki Rab ne mujhe yih hukm diyā hai. ³² Gosht aur roṡiyon kā baḡayā jalā denā. ³³ Sāt din tak mulāqāt ke ḡhaime ke darwāze meñ se na nikalnā, kyoñki maḡdis meñ ḡhidmat ke lie tumhārī maḥsūsiyat ke itne hī din haiñ. ³⁴ Jo kuchh āj huā hai wuh Rab ke hukm ke mutābiq huā tāki tumhārā kaffārā diyā jāe. ³⁵ Tumheñ sāt rāt aur din tak ḡhaime ke darwāze ke andar rahnā hai. Rab kī is hidāyat ko māno warnā tum mar jāoge, kyoñki yih hukm mujhe Rab kī taraf se diyā gayā hai.”

³⁶ Hārūn aur us ke beṡoñ ne un tamām hidāyat par amal kiya jo Rab ne Mūsā kī mārifat unheñ dī thī.

9

Hārūn Qurbāniyān Charhātā Hai

¹ Maḥsūsiyat ke sāt din ke bād Mūsā ne āṭhweñ din Hārūn, us ke beṭoñ aur Isrāīl ke buzurgoñ ko bulāyā. ² Us ne Hārūn se kahā, “Ek beaib bachhrā aur ek beaib mendhā chun kar Rab ko pesh kar. Bachhrā gunāh kī qurbānī ke lie aur mendhā bhasm hone wālī qurbānī ke lie ho. ³ Phir Isrāīliyoñ ko kah denā ki gunāh kī qurbānī ke lie ek bakrā jabki bhasm hone wālī qurbānī ke lie ek beaib yaksālā bachhrā aur ek beaib yaksālā bher kā bachchā pesh karo. ⁴ Sāth hī salāmatī kī qurbānī ke lie ek bail aur ek mendhā chuno. Tel ke sāth milāi huī ḡhallā kī nazar bhī le kar sab kuchh Rab ko pesh karo. Kyoñki āj hī Rab tum par zāhir hogā.”

⁵ Isrāīlī Mūsā kī matlūbā tamām chīzeñ mulāqāt ke ḡhaimē ke sāmne le āe. Pūrī jamāt qarīb ā kar Rab ke sāmne kharī ho gaī. ⁶ Mūsā ne un se kahā, “Tumheñ wuhī karnā hai jis kā hukm Rab ne tumheñ diyā hai. Kyoñki āj hī Rab kā jalāl tum par zāhir hogā.”

⁷ Phir us ne Hārūn se kahā, “Qurbāngāh ke pās jā kar gunāh kī qurbānī aur bhasm hone wālī qurbānī charhā kar apnā aur apnī qaum kā kaffārā denā. Rab ke hukm ke mutābiq qaum ke lie bhī qurbānī pesh karnā tāki us kā kaffārā diyā jāe.”

⁸ Hārūn qurbāngāh ke pās āyā. Us ne bachhre ko zabah kiyā. Yih us ke lie gunāh kī qurbānī thā. ⁹ Us ke beṭe bachhre kā ḡhūn us ke pās le āe. Us ne apnī unglī ḡhūn meñ ḍubo kar use

qurbāngāh ke sīngoñ par lagāyā. Bāqī khūn ko us ne qurbāngāh ke pāe par unḍel diyā. ¹⁰ Phir us ne us kī charbī, gurdoñ aur joṛkalejī ko qurbāngāh par jalā diyā. Jaise Rab ne Mūsā ko hukm diyā thā waise hī Hārūn ne kiyā. ¹¹ Bachhre kā gosht aur khāl us ne khaimāgāh ke bāhar le jā kar jalā dī.

¹² Is ke bād Hārūn ne bhasm hone wālī qurbānī ko zabah kiyā. Us ke beṭoñ ne use us kā khūn diyā, aur us ne use qurbāngāh ke chār pahluoñ par chhiṛak diyā. ¹³ Unhoñ ne use qurbānī ke mukhtalif tukre sar samet die, aur us ne unheñ qurbāngāh par jalā diyā. ¹⁴ Phir us ne us kī antariyāñ aur pinḍliyāñ dho kar bhasm hone wālī qurbānī kī bāqī chizoñ par rakh kar jalā dīñ.

¹⁵ Ab Hārūn ne qaum ke lie qurbānī chaṛhāī. Us ne gunāh kī qurbānī ke lie bakrā zabah karke use pahlī qurbānī kī tarah chaṛhāyā. ¹⁶ Us ne bhasm hone wālī qurbānī bhī qawāyd ke mutābiq chaṛhāī. ¹⁷ Us ne ghallā kī nazar pesh kī aur us meñ se mutṭhī-bhar qurbāngāh par jalā diyā. Yih ghallā kī us nazar ke alāwā thī jo subah ko bhasm hone wālī qurbānī ke sāth chaṛhāī gāī thī. ¹⁸ Phir us ne salāmatī kī qurbānī ke lie bail aur menḍhe ko zabah kiyā. Yih bhī qaum ke lie thī. Us ke beṭoñ ne use jānwaroñ kā khūn diyā, aur us ne use qurbāngāh ke chār pahluoñ par chhiṛak diyā. ¹⁹ Lekin unhoñ ne bail aur menḍhe ko charbī, dum, antariyoñ par kī charbī aur joṛkalejī nikāl kar ²⁰ sīne ke tukroñ par rakh diyā. Hārūn ne charbī kā hissā qurbāngāh par jalā diyā. ²¹ Sīne ke tukre aur dahnī rāneñ

us ne hilāne wālī qurbānī ke taur par Rab ke sāmne hilānī. Us ne sab kuchh Mūsā ke hukm ke mutābiq hī kiyā.

²² Tamām qurbāniyān pesh karne ke bād Hārūn ne apne hāth uṭhā kar qaum ko barkat dī. Phir wuh qurbāngāh se utar kar ²³ Mūsā ke sāth mulāqāt ke khaime meñ dākḥil huā. Jab donoñ bāhar āe to unhoñ ne qaum ko barkat dī. Tab Rab kā jalāl pūrī qaum par zāhir huā. ²⁴ Rab ke huzūr se āg nikal kar qurbāngāh par utrī aur bhasm hone wālī qurbānī aur charbī ke ṭukṛe bhasm kar die. Yih dekh kar log kḥushī ke nāre mārne lage aur muñh ke bal gir gae.

10

Nadab aur Abīhū kā Gunāh

¹ Hārūn ke beṭe Nadab aur Abīhū ne apne apne baḥhurdān le kar un meñ jalte hue koele ḍāle. Un par baḥhūr ḍāl kar wuh Rab ke sāmne āe tāki use pesh kareñ. Lekin yih āg nājāyz thī. Rab ne yih pesh karne kā hukm nahīn diyā thā.

² Achānak Rab ke huzūr se āg niklī jis ne unheñ bhasm kar diyā. Wahīn Rab ke sāmne wuh mar gae.

³ Mūsā ne Hārūn se kahā, “Ab wuhī huā hai jo Rab ne farmāyā thā ki jo mere qarīb haiñ un se maiñ apnī quddūsiyat zāhir karūnga, maiñ tamām qaum ke sāmne hī apne jalāl kā izhār karūnga.”

Hārūn kḥāmosh rahā. ⁴ Mūsā ne Hārūn ke chachā Uzziyel ke beṭoñ Mīsāel aur Ilsafan ko bulā kar kahā, “Idhar āo aur apne rishtedāroñ ko maqdis ke sāmne se uṭhā kar kḥaimāgāh ke

bāhar le jāo.” ⁵ Wuh āe aur Mūsā ke hukm ke ain mutābiq unheñ un ke zerjāmoñ samet uṭhā kar ḵhaimāgāh ke bāhar le gae.

⁶ Mūsā ne Hārūn aur us ke dīgar beṭoñ Iliyazar aur Itamar se kahā, “Mātam kā izhār na karo. Na apne bāl bikharne do, na apne kapṛe phāro. Warnā tum mar jāoge aur Rab pūrī jamāt se nārāz ho jāegā. Lekin tumhāre rishtedār aur bāqī tamām Isrāīlī zarūr in kā mātam karen jin ko Rab ne āg se halāk kar diyā hai. ⁷ Mulāqāt ke ḵhaima ke darwāze ke bāhar na niklo warnā tum mar jāoge, kyonki tumheñ Rab ke tel se masah kiyā gayā hai.” Chunānche unhoñ ne aisā hī kiyā.

Imāmoñ ke lie Hidāyāt

⁸ Rab ne Hārūn se kahā, ⁹ “Jab bhī tujhe yā tere beṭoñ ko mulāqāt ke ḵhaima meñ dākḥil honā hai to mai yā koī aur nashā-āwar chīz pīnā manā hai, warnā tum mar jāoge. Yih usūl āne wālī nasloñ ke lie bhī abad tak anmiṭ hai. ¹⁰ Yih bhī lāzim hai ki tum muqaddas aur ḡhairmuqaddas chīzoñ meñ, pāk aur nāpāk chīzoñ meñ imtiyāz karo. ¹¹ Tumheñ Isrāīliyoñ ko tamām pābandiyāñ sikhānī haiñ jo main ne tumheñ Mūsā kī mārifat batāī haiñ.”

¹² Mūsā ne Hārūn aur us ke bache hue beṭoñ Iliyazar aur Itamar se kahā, “Ġhallā kī nazar kā jo hissā Rab ke sāmne jalāyā nahīn jātā use apne lie le kar beḵhamīrī roṭī pakānā aur qurbāngāh ke pās hī khānā. Kyonki wuh nihāyat muqaddas hai. ¹³ Use muqaddas jagah par khānā, kyonki wuh Rab kī jalne wālī qurbāniyoñ meñ se

tumhāre aur tumhāre beṭoṅ kā hissā hai. Kyonki mujhe is kā hukm diyā gayā hai. ¹⁴ Jo Sīnā hilāne wālī qurbānī aur dahnī rān uṭhāne wālī qurbānī ke taur par pesh kī gaī hai, wuh tum aur tumhāre beṭe-beṭiyān khā sakte haiṅ. Unheṅ muqaddas jagah par khānā hai. Isrāīliyon kī salāmatī kī qurbānīyon meṅ se yih ṭukṛe tumhārā hissā haiṅ. ¹⁵ Lekin pahle imām rān aur sīne ko jalne wālī qurbānīyon kī charbī ke sāth pesh karen. Wuh unheṅ hilāne wālī qurbānī ke taur par Rab ke sāmne hilāen. Rab farmātā hai ki yih ṭukṛe abad tak tumhāre aur tumhāre beṭoṅ kā hissā haiṅ.”

¹⁶ Mūsā ne dariyāft kiyā ki us bakre ke gosht kā kyā huā jo gunāh kī qurbānī ke taur par chaṛhāyā gayā thā. Use patā chalā ki wuh bhī jal gayā thā. Yih sun kar use Hārūn ke beṭoṅ Iliyazar aur Itamar par ghussā āyā. Us ne pūchhā, ¹⁷ “Tum ne gunāh kī qurbānī kā gosht kyon nahīn khāyā? Tumheṅ use muqaddas jagah par khānā thā. Yih ek nihāyat muqaddas hissā hai jo Rab ne tumheṅ diyā tāki tum jamāt kā qusūr dūr karke Rab ke sāmne logoṅ kā kaffārā do. ¹⁸ Chūnki is bakre kā khūn maqdis meṅ na lāyā gayā is lie tumheṅ us kā gosht maqdis meṅ khānā thā jis tarah maiṅ ne tumheṅ hukm diyā thā.”

¹⁹ Hārūn ne Mūsā ko jawāb de kar kahā, “Dekheṅ, āj logoṅ ne apne lie gunāh kī qurbānī aur bhasm hone wālī qurbānī Rab ko pesh kī hai jabki mujh par yih āfat guzarī hai. Agar maiṅ āj gunāh kī qurbānī se khātā to kyā yih Rab ko achchhā lagtā?” ²⁰ Yih bāt Mūsā ko achchhī lagī.

11

Pāk aur Nāpāk Jānwar

¹ Rab ne Mūsā aur Hārūn se kahā, ² “Isrāīliyon ko batānā ki tumheñ zamīn par rahne wāle jānwaron meñ se zail ke jānwaron ko khāne kī ijāzat hai: ³ Jin ke khur yā pānw bilkul chire hue haiñ aur jo jugālī karte haiñ unheñ khāne kī ijāzat hai. ⁴⁻⁶ Ūnt, bijjū yā khargosh khānā manā hai. Wuh tumhāre lie nāpāk haiñ, kyonki wuh jugālī to karte haiñ lekin un ke khur yā pānw chire hue nahīn haiñ. ⁷ Suar na khānā. Wuh tumhāre lie nāpāk hai, kyonki us ke khur to chire hue haiñ lekin wuh jugālī nahīn kartā. ⁸ Na un kā gosht khānā, na un kī lāshon ko chhūnā. Wuh tumhāre lie nāpāk haiñ.

⁹ Samundarī aur dariyāi jānwar khāne ke lie jāyz haiñ agar un ke par aur chhilke hoñ. ¹⁰ Lekin jin ke par yā chhilke nahīn haiñ wuh sab tumhāre lie makrūh haiñ, khāh wuh baṛī tādād meñ mil kar rahte haiñ yā nahīn. ¹¹ Is lie un kā gosht khānā manā hai, aur un kī lāshon se bhī ghin khānā hai. ¹² Pānī meñ rahne wāle tamām jānwar jin ke par yā chhilke na hoñ tumhāre lie makrūh haiñ.

¹³ Zail ke parinde tumhāre lie qābil-e-ghin hoñ. Inheñ khānā manā hai, kyonki wuh makrūh haiñ: uqāb, darhiyal giddh, kālā giddh, ¹⁴ lāl chīl, har qism kī kālī chīl, ¹⁵ har qism kā kawwā, ¹⁶ uqābī ullū, chhoṭe kān wālā ullū, baṛe kān wālā ullū, har qism kā bāz, ¹⁷ chhoṭā ullū, qūq, chinghārne wālā ullū, ¹⁸ safed ullū, dashtī

ullū, Misrī giddh, ¹⁹ laqlaq, har qism kā bütīmār, hudhud aur chamgādar.*

²⁰ Tamām par rakhne wāle kīre jo chār pānwoñ par chalte haiñ tumhāre lie makrūh haiñ, ²¹ siwāe un ke jin kī ṭāngoñ ke do hisse haiñ aur jo phudakte haiñ. Un ko tum khā sakte ho. ²² Is nāte se tum muḥhtalif qism ke ṭiḍḍe khā sakte ho. ²³ Bāqī sab par rakhne wāle kīre jo chār pānwoñ par chalte haiñ tumhāre lie makrūh haiñ.

²⁴⁻²⁸ Jo bhī zail ke jānwaroñ kī lāsheñ chhue wuh shām tak nāpāk rahegā: (a) khur rakhne wāle tamām jānwar siwāe un ke jin ke khur yā pānw pūre taur par chire hue haiñ aur jo jugālī karte haiñ, (b) tamām jānwar jo apne chār panjoñ par chalte haiñ. Yih jānwar tumhāre lie nāpāk haiñ, aur jo bhī un kī lāsheñ uṭhāe yā chhue lāzim hai ki wuh apne kapṛe dho le. Is ke bāwujūd bhī wuh shām tak nāpāk rahegā.

²⁹⁻³⁰ Zamīn par reñgne wāle jānwaroñ meñ se chhachhūñdar, muḥhtalif qism ke chūhe aur muḥhtalif qism kī chhipkliyañ tumhāre lie nāpāk haiñ. ³¹ Jo bhī unheñ aur un kī lāsheñ chhū letā hai wuh shām tak nāpāk rahegā. ³² Agar un meñ se kisī kī lāsh kisī chīz par gir paṛe to wuh bhī nāpāk ho jāegī. Is se koī farq nahīñ paṛtā ki wuh lakaṛī, kapṛe, chamṛe yā ṭaṭ kī banī ho, na is se koī farq paṛtā hai ki wuh kis kām ke lie istemāl kī jātī hai. Use har sūrat

---

* **11:19** Yād rahe ki qadīm zamāne ke in parindoñ ke aksar nām matrūk haiñ yā un kā matlab badal gayā hai, is lie un kā muḥhtalif tarjumā ho saktā hai.

meñ pānī meñ ḍubonā hai. To bhī wuh shām tak nāpāk rahegī. ³³ Agar aisī lāsh miṭṭī ke bartan meñ gir jāe to jo kuchh bhī us meñ hai nāpāk ho jāegā aur tumheñ us bartan ko toṛnā hai. ³⁴ Har khāne wālī chīz jis par aise bartan kā pānī ḍālā gayā hai nāpāk hai. Isī tarah us bartan se niklī huī har pīne wālī chīz nāpāk hai. ³⁵ Jis par bhī aisī lāsh gir paṛe wuh nāpāk ho jātā hai. Agar wuh tanūr yā chūlhe par gir paṛe to un ko toṛ denā hai. Wuh nāpāk haiñ aur tumhāre lie nāpāk raheñge. ³⁶ Lekin jis chashme yā hauz meñ aisī lāsh gire wuh pāk rahtā hai. Sirf wuh jo lāsh ko chhū letā hai nāpāk ho jātā hai. ³⁷ Agar aisī lāsh bijoñ par gir paṛe jin ko abhī bonā hai to wuh pāk rahte haiñ. ³⁸ Lekin agar bijoñ par pānī ḍālā gayā ho aur phir lāsh un par gir paṛe to wuh nāpāk haiñ.

³⁹ Agar aisā jānwar jise khāne kī ijāzat hai mar jāe to jo bhī us kī lāsh chhue shām tak nāpāk rahegā. ⁴⁰ Jo us meñ se kuchh khāe yā use uṭhā kar le jāe use apne kapṛoñ ko dhonā hai. To bhī wuh shām tak nāpāk rahegā.

⁴¹ Har jānwar jo zamīn par reñgtā hai qābil-e-ghin hai. Use khānā manā hai, ⁴² chāhe wuh apne peṭ par chāhe chār yā is se zāyd pānwoñ par chaltā ho. ⁴³ In tamām reñgne wāloñ se apne āp ko ghin kā bāis aur nāpāk na banānā, ⁴⁴ kyoñki maiñ Rab tumhārā Khudā hūñ. Lāzim hai ki tum apne āp ko maḵsūs-o-muqaddas rakho, kyoñki maiñ quddūs hūñ. Apne āp ko zamīn par reñgne wāle tamām jānwaroñ se nāpāk na banānā. ⁴⁵ Maiñ Rab hūñ. Maiñ

tumheñ Misr se nikāl lāyā hūñ tāki tumhārā Ḳhudā banūñ. Lihāzā muḡaddas raho, kyonki main quddūs hūñ.

⁴⁶ Zamīn par chalne wāle jānwaroñ, parindoñ, ābī jānwaroñ aur zamīn par reñgne wāle jānwaroñ ke bāre meñ shar'a yihī hai. ⁴⁷ Lāzim hai ki tum nāpāk aur pāk meñ imtiyāz karo, aise jānwaroñ meñ jo khāne ke lie jāyaz haiñ aur aisoñ meñ jo nājāyaz haiñ.”

12

Bachche kī Paidāish ke bād Māñ par Pābandiyāñ

¹ Rab ne Mūsā se kahā, ² “Isrāīliyoñ ko batā ki jab kisī aurat ke laṛkā paidā ho to wuh māhwārī ke aiyām kī tarah sāt din tak nāpāk rahegī. ³ Āṭhweñ din laṛke kā ḵhatnā karwānā hai. ⁴ Phir māñ mazīd 33 din intazār kare. Is ke bād us kī wuh nāpākī dūr ho jāegī jo ḵhūn bahne se paidā huī hai. Is daurān wuh koī maḵsūs aur muḡaddas chīz na chhue, na maḡdis ke pās jāe.

⁵ Agar us ke laṛkī paidā ho jāe to wuh māhwārī ke aiyām kī tarah nāpāk hai. Yih nāpākī 14 din tak rahegī. Phir wuh mazīd 66 din intazār kare. Is ke bād us kī wuh nāpākī dūr ho jāegī jo ḵhūn bahne se paidā huī hai.

⁶ Jab laṛke yā laṛkī ke silsile meñ yih din guzar jāeñ to wuh mulāqāt ke ḵhaimē ke darwāze par imām ko zail kī chīzeñ de: bhasm hone wālī qurbānī ke lie ek yaksālā bheṛ kā bachchā aur gunāh kī qurbānī ke lie ek jawān kabūtar yā qumrī. ⁷ Imām yih jānwar Rab ko pesh karke us kā kaffārā de. Phir ḵhūn bahne ke bāis paidā

hone wālī nāpākī dūr ho jāegī. Usūl ek hī hai, chāhe laṛkā ho yā laṛkī.

⁸ Agar wuh ḡhurbat ke bāis bheṛ kā bachchā na de sake to phir wuh do qumriyān yā do jawān kabūtar le āe, ek bhasm hone wālī qurbānī ke lie aur dūsraṅ gunāh kī qurbānī ke lie. Yoñ imām us kā kaffārā de aur wuh pāk ho jāegī.”

13

Jildī Bīmāriyān

¹ Rab ne Mūsā aur Hārūn se kahā, ² “Agar kisī kī jild meñ sūjan yā papaṛī yā safed dāḡh ho aur khatrā hai ki wabāī jildī bīmārī ho to use imāmoñ yānī Hārūn yā us ke beṭoñ ke pās le ānā hai. ³ Imām us jagah kā muāynā kare. Agar us ke bāl safed ho gae hoñ aur wuh jild meñ dhañsī huī ho to wabāī bīmārī hai. Jab imām ko yih mālūm ho to wuh use nāpāk qarār de. ⁴ Lekin ho saktā hai ki jild kī jagah safed to hai lekin jild meñ dhañsī huī nahīñ hai, na us ke bāl safed hue haiñ. Is sūrat meñ imām us shaḡhs ko sāt din ke lie alahdagī meñ rakhe. ⁵ Sātweñ din imām dubārā us kā muāynā kare. Agar wuh dekhe ki muta'assirā jagah waisī hī hai aur phailī nahīñ to wuh use mazīd sāt din alahdagī meñ rakhe. ⁶ Sātweñ din wuh ek aur martabā us kā muāynā kare. Agar us jagah kā rang dubārā sehhatmand jild ke rang kī mānind ho rahā ho aur phailī na ho to wuh use pāk qarār de. Is kā matlab hai ki yih marz ām papaṛī se zyādā nahīñ hai. Marīz apne kapṛe dho le to wuh pāk ho jāegā. ⁷ Lekin agar is ke bād muta'assirā jagah phailne

lage to wuh dubārā apne āp ko imām ko dikhāe. ⁸ Imām us kā muāynā kare. Agar jagah wāqāī phail gāī ho to imām use nāpāk qarār de, kyonki yih wabāī jildī marz hai.

⁹ Agar kisī ke jism par wabāī jildī marz nazar āe to use imām ke pās lāyā jāe. ¹⁰ Imām us kā muāynā kare. Agar muta'assirā jild meñ safed sūjan ho, us ke bāl bhī safed ho gae hoñ, aur us meñ kachchā gosht maujūd ho ¹¹ to is kā matlab hai ki wabāī jildī bīmārī purānī hai. Imām us shaḡhs ko sāt din ke lie ālahdagī meñ rakh kar intazār na kare balki use fauran nāpāk qarār de, kyonki yih us kī nāpākī kā sabūt hai. ¹² Lekin agar bīmārī jaldī se phail gāī ho, yahāñ tak ki sar se le kar pāñwoñ tak pūrī jild muta'assir huī ho ¹³ to imām yih dekh kar marīz ko pāk qarār de. Chūñki pūrī jild safed ho gāī hai is lie wuh pāk hai. ¹⁴ Lekin jab bhī kahīñ kachchā gosht nazar āe us waqt wuh nāpāk ho jātā hai. ¹⁵ Imām yih dekh kar marīz ko nāpāk qarār de. Kachchā gosht har sūrat meñ nāpāk hai, kyonki is kā matlab hai ki wabāī jildī bīmārī lag gāī hai. ¹⁶ Agar kachche gosht kā yih zaḡhm bhar jāe aur muta'assirā jagah kī jild safed ho jāe to marīz imām ke pās jāe. ¹⁷ Agar imām dekhe ki wāqāī aisā hī huā hai aur muta'assirā jild safed ho gāī hai to wuh use pāk qarār de.

¹⁸ Agar kisī kī jild par phoṛā ho lekin wuh ṡhīk ho jāe ¹⁹ aur us kī jagah safed sūjan yā surḡhī-māyl safed dāḡh nazar āe to marīz apne āp ko imām ko dikhāe. ²⁰ Agar wuh us kā muāynā karke dekhe ki muta'assirā jagah jild ke andar

dhañsī huī hai aur us ke bāl safed ho gae haiñ to wuh marīz ko nāpāk qarār de. Kyoñki is kā matlab hai ki jahāñ pahle phoṛā thā wahāñ wabāī jildī bīmārī paidā ho gaī hai. ²¹ Lekin agar imām dekhe ki muta'assirā jagah ke bāl safed nahīñ haiñ, wuh jild meñ dhañsī huī nazar nahīñ ātī aur us kā rang dubārā sehhatmand jild kī mānind ho rahā hai to wuh use sāt din ke lie alahdagī meñ rakhe. ²² Agar is daurāñ bīmārī mazīd phail jāe to imām marīz ko nāpāk qarār de, kyoñki is kā matlab hai ki wabāī jildī bīmārī lag gaī hai. ²³ Lekin agar dāgh na phaile to is kā matlab hai ki yih sirf us bhare hue zaḥm kā nishāñ hai jo phoṛe se paidā huā thā. Imām marīz ko pāk qarār de.

²⁴ Agar kisī kī jild par jalne kā zaḥm lag jāe aur muta'assirā jagah par surkhī-māyl safed dāgh yā safed dāgh paidā ho jāe ²⁵ to imām muta'assirā jagah kā muāynā kare. Agar mālūm ho jāe ki muta'assirā jagah ke bāl safed ho gae haiñ aur wuh jild meñ dhañsī huī hai to is kā matlab hai ki choṭ kī jagah par wabāī jildī marz lag gayā hai. Imām use nāpāk qarār de, kyoñki wabāī jildī bīmārī lag gaī hai. ²⁶ Lekin agar imām ne mālūm kiyā hai ki dāgh meñ bāl safed nahīñ haiñ, wuh jild meñ dhañsā huā nazar nahīñ ātā aur us kā rang sehhatmand jild kī mānind ho rahā hai to wuh marīz ko sāt din tak alahdagī meñ rakhe. ²⁷ Agar wuh sātweñ din mālūm kare ki muta'assirā jagah phail gaī hai to wuh use nāpāk qarār de. Kyoñki is kā matlab hai ki wabāī jildī bīmārī lag gaī hai. ²⁸ Lekin agar dāgh phailā huā nazar nahīñ ātā aur muta'assirā jild kā rang

sehhatmand jild ke rang kī mānind ho gayā hai to is kā matlab hai ki yih sirf us bhare hue zaḥm kā nishān hai jo jalne se paidā huā thā. Imām marīz ko pāk qarār de.

²⁹ Agar kisī ke sar yā dāḥī kī jild meñ nishān nazar āe ³⁰ to imām muta'assirā jagah kā muāynā kare. Agar wuh dhañsī huī nazar āe aur us ke bāl rang ke lihāz se chamakte hue sone kī mānind aur bārīk hoñ to imām marīz ko nāpāk qarār de. Is kā matlab hai ki aisī wabāī jildī bīmārī sar yā dāḥī kī jild par lag gaī hai jo ḡhārish paidā kartī hai. ³¹ Lekin agar imām ne mālūm kiyā ki muta'assirā jagah jild meñ dhañsī huī nazar nahīñ ātī agarche us ke bāloñ kā rang badal gayā hai to wuh use sāt din ke lie alahdagī meñ rakhe. ³² Sātweñ din imām jild kī muta'assirā jagah kā muāynā kare. Agar wuh phailī huī nazar nahīñ ātī aur us ke bāloñ kā rang chamakdār sone kī mānind nahīñ hai, sāth hī wuh jagah jild meñ dhañsī huī bhī dikhāī nahīñ detī, ³³ to marīz apne bāl mundwāe. Sirf wuh bāl rah jāeñ jo muta'assirā jagah se nikalte haiñ. Imām marīz ko mazīd sāt din alahdagī meñ rakhe. ³⁴ Sātweñ din wuh us kā muāynā kare. Agar muta'assirā jagah nahīñ phailī aur wuh jild meñ dhañsī huī nazar nahīñ ātī to imām use pāk qarār de. Wuh apne kapṛe dho le to wuh pāk ho jāegā. ³⁵ Lekin agar is ke bād jild kī muta'assirā jagah phailnā shurū ho jāe ³⁶ to imām dubārā us kā muāynā kare. Agar wuh jagah wāqāī phailī huī nazar āe to marīz nāpāk hai, chāhe muta'assirā jagah ke bāloñ kā rang chamakte sone kī mānind ho yā na ho. ³⁷ Lekin

agar us ke ḵhayāl meñ muta'assirā jagah phaili huī nazar nahīn ātī balki us meñ se kāle rang ke bāl nikal rahe haiñ to is kā matlab hai ki marīz kī sehhat bahāl ho gaī hai. Imām use pāk qarār de.

³⁸ Agar kisī mard yā aurat kī jild par safed dāgh paidā ho jāeñ ³⁹ to imām un kā muāynā kare. Agar un kā safed rang halkā-sā ho to yih sirf bezarar papaṛī hai. Marīz pāk hai.

⁴⁰⁻⁴¹ Agar kisī mard kā sar mātthe kī taraf yā pīchhe kī taraf ganjā hai to wuh pāk hai. ⁴² Lekin agar us jagah jahān wuh ganjā hai surḵhī-māyl safed dāgh ho to is kā matlab hai ki wahān wabāī jildī bīmārī lag gaī hai. ⁴³ Imām us kā muāynā kare. Agar ganjī jagah par surḵhī-māyl safed sūjan ho jo wabāī jildī bīmārī kī mānind nazar āe ⁴⁴ to marīz ko wabāī jildī bīmārī lag gaī hai. Imām use nāpāk qarār de.

Nāpāk Marīz kā Sulūk

⁴⁵ Wabāī jildī bīmārī kā marīz phaṭe kapṛe pahne. Us ke bāl bikhre raheñ. Wuh apnī mūnchhoñ ko kisī kapṛe se chhupāe aur pukārtā rahe, 'Nāpāk, nāpāk.' ⁴⁶ Jis waqt tak wabāī jildī bīmārī lagī rahe wuh nāpāk hai. Wuh is daurān ḵhaimāgāh ke bāhar jā kar tanhāī meñ rahe.

Phaphūndī se Nipaṭne kā Tarīqā

⁴⁷ Ho saktā hai ki ūn yā katān ke kisī libās par phaphūndī lag gaī hai, ⁴⁸ yā ki phaphūndī ūn yā katān ke kisī kapṛe ke ṭukṛe yā kisī chamṛe yā chamṛe kī kisī chīz par lag gaī hai. ⁴⁹ Agar phaphūndī kā rang harā yā lāl-sā ho to wuh phailne wālī phaphūndī hai, aur lāzim hai ki use

imām ko dikhāyā jāe. ⁵⁰ Imām us kā muāynā karke use sāt din ke lie alahdagī meñ rakhe. ⁵¹ Sātweñ din wuh dubārā us kā muāynā kare. Agar phaphūndī phail gaī ho to is kā matlab hai ki wuh nuqsāndeh hai. Muta'assirā chīz nāpāk hai. ⁵² Imām use jalā de, kyonki yih phaphūndī nuqsāndeh hai. Lāzim hai ki use jalā diyā jāe. ⁵³ Lekin agar in sāt dinoñ ke bād phaphūndī phailī huī nazar nahīñ atī ⁵⁴ to imām hukm de ki muta'assirā chīz ko dhulwāyā jāe. Phir wuh use mazīd sāt din ke lie alahdagī meñ rakhe. ⁵⁵ Is ke bād wuh dubārā us kā muāynā kare. Agar wuh mālūm kare ki phaphūndī to phailī huī nazar nahīñ atī lekin us kā rang waise kā waisā hai to wuh nāpāk hai. Use jalā denā, chāhe phaphūndī muta'assirā chīz ke sāmne wāle hisse yā pichhle hisse meñ lagī ho. ⁵⁶ Lekin agar mālūm ho jāe ki phaphūndī kā rang māñd paṛ gayā hai to imām kapṛe yā chamṛe meñ se muta'assirā jagah phāṛ kar nikāl de. ⁵⁷ To bhī ho saktā hai ki phaphūndī dubārā usī kapṛe yā chamṛe par nazar āe. Is kā matlab hai ki wuh phail rahī hai aur use jalā denā lāzim hai. ⁵⁸ Lekin agar phaphūndī dhone ke bād ghāyb ho jāe to use ek aur dafā dhonā hai. Phir muta'assirā chīz pāk hogī.

⁵⁹ Isī tarah phaphūndī se nipaṭnā hai, chāhe wuh ūn yā katān ke kisī libās ko lag gaī ho, chāhe ūn yā katān ke kisī ṭukṛe yā chamṛe kī kisī chīz ko lag gaī ho. Inhīñ usūloñ ke taht faislā karnā hai ki muta'assirā chīz pāk hai yā nāpāk.”

Wabāī Jildī Bīmārī ke Marīz kī Shifā par Qurbānī

¹ Rab ne Mūsā se kahā, ² “Agar koī shaḳhs jildī bīmārī se shifā pāe aur use pāk-sāf karānā hai to use imām ke pās lāyā jāe ³ jo ḳhaimāgāh ke bāhar jā kar us kā muāynā kare. Agar wuh dekhe ki marīz kī sehhat wāqāī bahāl ho gaī hai ⁴ to imām us ke lie do zindā aur pāk parinde, deodār kī lakaṛī, qīrmizī rang kā dhāgā aur zūfā mangwāe. ⁵ Imām ke hukm par parindoñ meñ se ek ko tāzā pānī se bhare hue miṭṭī ke bartan ke ūpar zabah kiyā jāe. ⁶ Imām zindā parinde ko deodār kī lakaṛī, qīrmizī rang ke dhāge aur zūfā ke sāth zabah kie gae parinde ke us ḳhūn meñ ḍubo de jo miṭṭī ke bartan ke pānī meñ ā gayā hai. ⁷ Wuh pānī se milāyā huā ḳhūn sāt bār pāk hone wāle shaḳhs par chhīrak kar use pāk qarār de, phir zindā parinde ko khule maidān meñ chhoṛ de. ⁸ Jo apne āp ko pāk-sāf karā rahā hai wuh apne kapṛe dhoe, apne tamām bāl mundwāe aur nahā le. Is ke bād wuh pāk hai. Ab wuh ḳhaimāgāh meñ dāḳhil ho saktā hai agarche wuh mazīd sāt din apne ḍere meñ nahīn jā saktā. ⁹ Sātweñ din wuh dubārā apne sar ke bāl, apnī dārhī, apne abrū aur bāqī tamām bāl mundwāe. Wuh apne kapṛe dhoe aur nahā le. Tab wuh pāk hai.

¹⁰ Āṭhweñ din wuh do bheṛ ke nar bachche aur ek yaksālā bheṛ chun le jo beaib hoñ. Sāth hī wuh ḡhallā kī nazar ke lie tel ke sāth milāyā gayā sārhe 4 kilogrām behtarīn maidā aur 300 milīliṭar tel le. ¹¹ Phir jis imām ne use pāk qarār

diyā wuh use in qurbāniyoñ samet mulāqāt ke ḵhaimē ke darwāze par Rab ko pesh kare. ¹² Bheṛ kā ek nar bachchā aur 300 milīṭar tel qusūr kī qurbānī ke lie hai. Imām unheñ hilāne wālī qurbānī ke taur par Rab ke sāmne hilāe. ¹³ Phir wuh bheṛ ke is bachche ko ḵhaimē ke darwāze par zabāh kare jahāñ gunāh kī qurbāniyāñ aur bhasm hone wālī qurbāniyāñ zabāh kī jātī haiñ. Gunāh kī qurbāniyoñ kī tarah qusūr kī yih qurbānī imām kā hissā hai aur nihāyat muqaddas hai. ¹⁴ Imām ḵhūn meñ se kuchh le kar pāk hone wāle ke dahne kān kī lau par aur us ke dahne hāth aur dahne pāñw ke angūṭhoñ par lagāe. ¹⁵ Ab wuh 300 milīṭar tel meñ se kuchh le kar apne bāeñ hāth kī hathelī par ḍāle. ¹⁶ Apne dahne hāth ke angūṭhe ke sāth wālī unglī is tel meñ ḍubo kar wuh use sāt bār Rab ke sāmne chhiṛke. ¹⁷ Wuh apnī hathelī par ke tel meñ se kuchh aur le kar pāk hone wāle ke dahne kān kī lau par aur us ke dahne hāth aur dahne pāñw ke angūṭhoñ par lagā de yāñi un jaghoñ par jahāñ wuh qusūr kī qurbānī kā ḵhūn lagā chukā hai. ¹⁸ Imām apnī hathelī par kā bāqī tel pāk hone wāle ke sar par ḍāl kar Rab ke sāmne us kā kaffārā de.

¹⁹ Is ke bād imām gunāh kī qurbānī chaṛhā kar pāk hone wāle kā kaffārā de. Aḵhir meñ wuh bhasm hone wālī qurbānī kā jāñwar zabāh kare. ²⁰ Wuh use ḡhallā kī nazar ke sāth qurbāngāh par chaṛhā kar us kā kaffārā de. Tab wuh pāk hai.

²¹ Agar shifāyāb shaḵhs ḡhurbat ke bāis yih qurbāniyāñ nahīñ chaṛhā saktā to phir wuh

qusūr kī qurbānī ke lie bheṛ kā sirf ek nar bachchā le āe. Kāfi hai ki kaffārā dene ke lie yihī Rab ke sāmne hilāyā jāe. Sāth sāth ḡhallā kī nazar ke lie deṛh kilogrām behtarīn maidā tel ke sāth milā kar pesh kiyā jāe aur 300 milīṭar tel. ²² Is ke alāwā wuh do qumriyān yā do jawān kabūtar pesh kare, ek ko gunāh kī qurbānī ke lie aur dūsre ko bhasm hone wālī qurbānī ke lie. ²³ Āṭhweñ din wuh unheñ mulāqāt ke khaime ke darwāze par imām ke pās aur Rab ke sāmne le āe tāki wuh pāk-sāf ho jāe. ²⁴ Imām bheṛ ke bachche ko 300 milīṭar tel samet le kar hilāne wālī qurbānī ke taur par Rab ke sāmne hilāe. ²⁵ Wuh qusūr kī qurbānī ke lie bheṛ ke bachche ko zabah kare aur us ke kḥūn meñ se kuchh le kar pāk hone wāle ke dahne kān kī lau par aur us ke dahne hāth aur dahne pānw ke angūṭhoñ par lagāe. ²⁶ Ab wuh 300 milīṭar tel meñ se kuchh apne bāeñ hāth kī hathelī par ḍāle ²⁷ aur apne dahne hāth ke angūṭhe ke sāth wālī unglī is tel meñ ḍubo kar use sāt bār Rab ke sāmne chhīrak de. ²⁸ Wuh apnī hathelī par ke tel meñ se kuchh aur le kar pāk hone wāle ke dahne kān kī lau par aur us ke dahne hāth aur dahne pānw ke angūṭhoñ par lagā de yānī un jaghoñ par jahān wuh qusūr kī qurbānī kā kḥūn lagā chukā hai. ²⁹ Apnī hathelī par kā bāqī tel wuh pāk hone wāle ke sar par ḍāl de tāki Rab ke sāmne us kā kaffārā de. ³⁰ Is ke bād wuh shifāyāb shaḳhs kī gunjāish ke mutābiq do qumriyān yā do jawān kabūtar chaṛhāe, ³¹ ek ko gunāh kī qurbānī ke lie aur dūsre ko bhasm hone wālī qurbānī ke lie. Sāth hī wuh ḡhallā kī nazar pesh kare. Yoñ

imām Rab ke sāmne us kā kaffārā detā hai. ³² Yih usūl aise shaḡhs ke lie hai jo wabāi jildī bīmārī se shifā pā gayā hai lekin apnī ḡhurbat ke bāis pāk ho jāne ke lie pūrī qurbānī pesh nahīn kar saktā.”

Gharoñ meñ Phaphūndī

³³ Rab ne Mūsā aur Hārūn se kahā, ³⁴ “Jab tum Mulk-e-Kanān meñ dāḡhil hoge jo main̄ tumheñ dūngā to wahāñ aise makān hoḡge jin meñ main̄ ne phaphūndī phailne dī hai. ³⁵ Aise ghar kā mālik jā kar imām ko batāe ki main̄ ne apne ghar meñ phaphūndī jaisī koī chīz dekhī hai. ³⁶ Tab imām hukm de ki ghar kā muāynā karne se pahle ghar kā pūrā sāmān nikālā jāe. Warnā agar ghar ko nāpāk qarār diyā jāe to sāmān ko bhī nāpāk qarār diyā jāegā. Is ke bād imām andar jā kar makān kā muāynā kare. ³⁷ Wuh dīwāroñ ke sāth lagī huī phaphūndī kā muāynā kare. Agar muta'assirā jagheñ harī yā lāl-sī hoñ aur dīwār ke andar dhañsī huī nazar āeñ ³⁸ to phir imām ghar se nikal kar sāt din ke lie tālā lagāe. ³⁹ Sātweñ din wuh wāpas ā kar makān kā muāynā kare. Agar phaphūndī phailī huī nazar āe ⁴⁰ to wuh hukm de ki muta'assirā pattharoñ ko nikāl kar ābādī ke bāhar kisī nāpāk jagah par phaiñkā jāe. ⁴¹ Nīz wuh hukm de ki andar kī dīwāroñ ko kuredā jāe aur kuredī huī miṡṡī ko ābādī ke bāhar kisī nāpāk jagah par phaiñkā jāe. ⁴² Phir log nae patthar lagā kar ghar ko nae gāre se plaster kareñ. ⁴³ Lekin agar is ke bāwujūd phaphūndī dubārā paidā ho jāe ⁴⁴ to imām ā kar dubārā us kā muāynā kare. Agar wuh dekhe

ki phaphūndī ghar meñ phail gaī hai to is kā matlab hai ki phaphūndī nuṣāndeh hai, is lie ghar nāpāk hai. ⁴⁵ Lāzim hai ki use pūre taur par ḍhā diyā jāe aur sab kuchh yānī us ke patthar, lakaṛī aur plastar ko ābādī ke bāhar kisī nāpāk jagah par phaiṅkā jāe.

⁴⁶ Agar imām ne kisī ghar kā muāynā karke tālā lagā diyā hai aur phir bhī koī us ghar meñ dāḡhil ho jāe to wuh shām tak nāpāk rahegā. ⁴⁷ Jo aise ghar meñ soe yā khānā khāe lāzim hai ki wuh apne kapṛe dho le. ⁴⁸ Lekin agar ghar ko nae sire se plastar karne ke bād imām ā kar us kā dubārā muāynā kare aur dekhe ki phaphūndī dubārā nahīn niklī to is kā matlab hai ki phaphūndī khatm ho gaī hai. Wuh use pāk qarār de. ⁴⁹ Use gunāh se pāk-sāf karāne ke lie wuh do parinde, deodār kī lakaṛī, qirmizī rang kā dhāgā aur zūfā le le. ⁵⁰ Wuh parindoñ meñ se ek ko tāzā pānī se bhare hue miṭṭī ke bartan ke ūpar zabah kare. ⁵¹ Is ke bād wuh deodār kī lakaṛī, zūfā, qirmizī rang kā dhāgā aur zindā parindā le kar us tāzā pānī meñ ḍubo de jis ke sāth zabah kie hue parinde kā ḡhūn milāyā gayā hai aur is pānī ko sāt bār ghar par chhīrak de. ⁵² In chīzoñ se wuh ghar ko gunāh se pāk-sāf kartā hai. ⁵³ Ākhir meñ wuh zindā parinde ko ābādī ke bāhar khule maidān meñ chhoṛ de. Yon wuh ghar kā kaffārā degā, aur wuh pāk-sāf ho jāegā.

⁵⁴⁻⁵⁶ Lāzim hai ki har qism kī wabāi bīmārī se aise niṭṭo jaise bayān kiyā gayā hai, chāhe wuh wabāi jildī bīmāriyān hoñ (masalan ḡhārish,

sūjan, papaṛī yā safed daḡh), chāhe kapron yā gharon meñ phaphūndī ho. ⁵⁷ In usūlon ke taht faislā karnā hai ki koī shaḡhs yā chīz pāk hai yā nāpāk.”

15

Mardoñ kī Nāpākī

¹ Rab ne Mūsā aur Hārūn se kahā, ² “Isrāīliyon ko batānā ki agar kisī mard ko jaryān kā marz ho to wuh ḡhārij hone wāle māe ke sabab se nāpāk hai, ³ chāhe māe bahtā rahtā ho yā ruk gayā ho. ⁴ Jis chīz par bhī marīz leṭṭā yā baiṭhtā hai wuh nāpāk hai. ⁵⁻⁶ Jo bhī us ke leṭne kī jagah ko chhue yā us ke baiṭhne kī jagah par baiṭh jāe wuh apne kapṛe dho kar nahā le. Wuh shām tak nāpāk rahegā. ⁷ Isī tarah jo bhī aise marīz ko chhue wuh apne kapṛe dho kar nahā le. Wuh shām tak nāpāk rahegā. ⁸ Agar marīz kisī pāk shaḡhs par thūke to yihī kuchh karnā hai aur wuh shaḡhs shām tak nāpāk rahegā. ⁹ Jab aisā marīz kisī jānwar par sawār hotā hai to har chīz jis par wuh baiṭh jātā hai nāpāk hai. ¹⁰ Jo bhī aisī chīz chhue yā use uṭhā kar le jāe wuh apne kapṛe dho kar nahā le. Wuh shām tak nāpāk rahegā. ¹¹ Jis kisī ko bhī marīz apne hāth dhoe baḡhair chhue wuh apne kapṛe dho kar nahā le. Wuh shām tak nāpāk rahegā. ¹² Miṭṭī kā jo bartan aisā marīz chhue use toṛ diyā jāe. Lakaṛī kā jo bartan wuh chhue use ḡhūb dhoyā jāe.

¹³ Jise is marz se shifā milī hai wuh sāt din intazār kare. Is ke bād wuh tāzā pānī se apne kapṛe dho kar nahā le. Phir wuh pāk ho jāegā.

14 Āṭhweñ din wuh do qumriyān yā do jawān kabūtar le kar mulāqāt ke ḵhaimē ke darwāze par Rab ke sāmne imām ko de. 15 Imām un meñ se ek ko gunāh kī qurbānī ke taur par aur dūsre ko bhasm hone wālī qurbānī ke taur par charḥāe. Yoñ wuh Rab ke sāmne us kā kaffārā degā.

16 Agar kisī mard kā nutfā ḵhārij ho jāe to wuh apne pūre jism ko dho le. Wuh shām tak nāpāk rahegā. 17 Har kapṛā yā chamṛā jis se nutfā lag gayā ho use dhonā hai. Wuh bhī shām tak nāpāk rahegā. 18 Agar mard aur aurat ke hambistar hone par nutfā ḵhārij ho jāe to lāzim hai ki donoñ nahā leñ. Wuh shām tak nāpāk raheñge.

Auratoñ kī Nāpākī

19 Māhwārī ke waqt aurat sāt din tak nāpāk hai. Jo bhī use chhue wuh shām tak nāpāk rahegā. 20 Is daurān jis chīz par bhī wuh leṭṭī yā baiṭṭī hai wuh nāpāk hai. 21-23 Jo bhī us ke leṭne kī jagah ko chhue yā us ke baiṭhne kī jagah par baiṭh jāe wuh apne kapṛe dho kar nahā le. Wuh shām tak nāpāk rahegā. 24 Agar mard aurat se hambistar ho aur usī waqt māhwārī ke din shurū ho jāeñ to mard ḵhūn lagne ke bāis sāt din tak nāpāk rahegā. Jis chīz par bhī wuh leṭṭā hai wuh nāpāk ho jāegī.

25 Agar kisī aurat ko māhwārī ke din chhoṛ kar kisī aur waqt kā dinoñ tak ḵhūn āe yā ḵhūn māhwārī ke dinoñ ke bād bhī jāri rahe to wuh māhwārī ke dinoñ kī tarah us waqt tak nāpāk rahegī jab tak ḵhūn ruk na jāe. 26 Jis chīz par bhī

wuh lettī yā baiṭhtī hai wuh nāpāk hai. ²⁷ Jo bhī aisī chīz ko chhue wuh apne kapṛe dho kar nahā le. Wuh shām tak nāpāk rahegā. ²⁸ Ḳhūn ke ruk jāne par aurat mazīd sāt din intazār kare. Phir wuh pāk hogī. ²⁹ Āṭhweñ din wuh do qumriyāñ yā do jawān kabūtar le kar mulāqāt ke ḵhaime ke darwāze par imām ke pās ae. ³⁰ Imām un meñ se ek ko gunāh kī qurbānī ke lie aur dūsre ko bhasm hone wālī qurbānī ke lie chaṛhāe. Yoñ wuh Rab ke sāmne us kī nāpākī kā kaffārā degā.

³¹ Lāzim hai ki Isrāīliyoñ ko aisī chīzoñ se dūr rakhā jāe jin se wuh nāpāk ho jāeñ. Warnā merā wuh maqdis jo un ke darmiyān hai un se nāpāk ho jāegā aur wuh halāk ho jāeñge.

³² Lāzim hai ki is qism ke muāmaloñ se aise niṭṭo jaise bayān kiyā gayā hai. Is meñ wuh mard shāmīl hai jo jaryān kā marīz hai aur wuh jo nutfā ḵhārij hone ke bāis nāpāk hai. ³³ Is meñ wuh aurat bhī shāmīl hai jis ke māhwārī ke aiyām haiñ aur wuh mard jo nāpāk aurat se hambistar ho jātā hai.”

16

Yaum-e-Kaffārā

¹ Jab Hārūn ke do beṭe Rab ke qarīb ā kar halāk hue to is ke bād Rab Mūsā se hamkalām huā. ² Us ne kahā,

“Apne bhāī Hārūn ko batānā ki wuh sirf muqarrarā waqt par parde ke pīchhe Muqaddas-tarīn Kamre meñ dākhil ho kar ahd ke sandūq ke ḍhakne ke sāmne kharā ho jāe, warnā wuh mar jāegā. Kyonki maiñ ḵhud us ḍhakne ke ūpar

bādal kī sūrat meñ zāhir hotā hūn. ³ Aur jab bhī wuh dākḥil ho to gunāh kī qurbānī ke lie ek jawān bail aur bhasm hone wālī qurbānī ke lie ek menḍhā pesh kare. ⁴ Pahle wuh nahā kar imām ke katān ke muqaddas kapre pahan le yānī zerjāmā, us ke nīche pājāmā, phir kamarband aur pagaṛī. ⁵ Isrāīl kī jamāt Hārūn ko gunāh kī qurbānī ke lie do bakre aur bhasm hone wālī qurbānī ke lie ek menḍhā de.

⁶ Pahle Hārūn apne aur apne gharāne ke lie jawān bail ko gunāh kī qurbānī ke taur par charḥāe. ⁷ Phir wuh donoñ bakron ko mulāqāt ke kḥaime ke darwāze par Rab ke sāmne le āe. ⁸ Wahāñ wuh qurā ḍāl kar ek ko Rab ke lie chune aur dūsre ko azāzel ke lie. ⁹ Jo bakrā Rab ke lie hai use wuh gunāh kī qurbānī ke taur par pesh kare. ¹⁰ Dūsṛā bakrā jo qur'e ke zariye azāzel ke lie chunā gayā use zindā hālat meñ Rab ke sāmne khaṛā kiyā jāe tāki wuh jamāt kā kaffārā de. Wahāñ se use registān meñ azāzel ke pās bhejā jāe.

¹¹ Lekin pahle Hārūn jawān bail ko gunāh kī qurbānī ke taur par charḥā kar apnā aur apne gharāne kā kaffārā de. Use zabah karne ke bād ¹² wuh baḥhūr kī qurbāngāh se jalte hue koeloñ se bharā huā bartan le kar apnī donoñ muṭṭhiyān bārīk kḥushbūdār baḥhūr se bhar le aur Muqaddastarīn Kamre meñ dākḥil ho jāe. ¹³ Wahāñ wuh Rab ke huzūr baḥhūr ko jalte hue koeloñ par ḍāl de. Is se paidā hone wālā dhuāñ ahd ke sandūq kā ḍhagnā chhupā degā tāki Hārūn mar na jāe. ¹⁴ Ab wuh jawān bail ke

ḳhūn meñ se kuchh le kar apnī unglī se ḍhakne ke sāmne wāle hisse par chhiṛke, phir kuchh apnī unglī se sāt bār us ke sāmne zamīn par chhiṛke. ¹⁵ Is ke bād wuh us bakre ko zabah kare jo qaum ke lie gunāh kī qurbānī hai. Wuh us kā ḳhūn Muḳaddastarīn Kamre meñ le āe aur use bail ke ḳhūn kī tarah ahd ke sandūq ke ḍhakne par aur sāt bār us ke sāmne zamīn par chhiṛke. ¹⁶ Yoñ wuh Muḳaddastarīn Kamre kā kaffārā degā jo Isrāīliyoñ kī nāpākiyoñ aur tamām gunāhoñ se muta'assir hotā rahtā hai. Is se wuh mulāqāt ke pūre ḳhaime kā bhī kaffārā degā jo ḳhaimāgāh ke darmiyān hone ke bāis Isrāīliyoñ kī nāpākiyoñ se muta'assir hotā rahtā hai.

¹⁷ Jitnā waqt Hārūn apnā, apne gharāne kā aur Isrāīl kī pūrī jamāt kā kaffārā dene ke lie Muḳaddastarīn Kamre meñ rahegā is daurān kisī dūsre ko mulāqāt ke ḳhaime meñ ṭhaharne kī ijāzat nahīn hai. ¹⁸ Phir wuh Muḳaddastarīn Kamre se nikal kar ḳhaime meñ Rab ke sāmne paṛī qurbāngāh kā kaffārā de. Wuh bail aur bakre ke ḳhūn meñ se kuchh le kar use qurbāngāh ke chāroñ sīngoñ par lagāe. ¹⁹ Kuchh ḳhūn wuh apnī unglī se sāt bār us par chhiṛak de. Yoñ wuh use Isrāīliyoñ kī nāpākiyoñ se pāk karke maḳhsūs-o-muḳaddas karegā.

²⁰ Muḳaddastarīn Kamre, mulāqāt ke ḳhaime aur qurbāngāh kā kaffārā dene ke bād Hārūn zindā bakre ko sāmne lāe. ²¹ Wuh apne donoñ hāth us ke sar par rakhe aur Isrāīliyoñ ke tamām qusūr yānī un ke tamām jarāym aur gunāhoñ kā iqrār karke unheñ bakre ke sar par ḍāl de.

Phir wuh use registān meñ bhej de. Is ke lie wuh bakre ko ek ādmī ke sapurd kare jise yih zimmedārī dī gaī hai. ²² Bakrā apne āp par un kā tamām qusūr uṭhā kar kisī wīrān jagah meñ le jāegā. Wahāñ sāth wālā ādmī use chhoṛ āe.

²³ Is ke bād Hārūn mulāqāt ke khaime meñ jāe aur katān ke wuh kapre jo us ne Muqaddastarīn Kamre meñ dākḥil hone se peshtar pahan lie the utār kar wahīn chhoṛ de. ²⁴ Wuh muqaddas jagah par nahā kar apnī kḥidmat ke ām kapre pahan le. Phir wuh bāhar ā kar apne aur apnī qaum ke lie bhasm hone wālī qurbānī pesh kare tāki apnā aur apnī qaum kā kaffārā de. ²⁵ Is ke alāwā wuh gunāh kī qurbānī kī charbī qurbāngāh par jalā de.

²⁶ Jo ādmī azāzel ke lie bakre ko registān meñ chhoṛ āyā hai wuh apne kapre dho kar nahā le. Is ke bād wuh kḥaimāgāh meñ ā saktā hai.

²⁷ Jis bail aur bakre ko gunāh kī qurbānī ke lie pesh kiyā gayā aur jin kā kḥūn kaffārā dene ke lie Muqaddastarīn Kamre meñ lāyā gayā, lāzim hai ki un kī khāleñ, gosht aur gobar kḥaimāgāh ke bāhar jalā diyā jāe. ²⁸ Yih chīzeñ jalāne wālā bād meñ apne kapre dho kar nahā le. Phir wuh kḥaimāgāh meñ ā saktā hai.

²⁹ Lāzim hai ki sātweñ mahīne ke dasweñ din Isrāīlī aur un ke darmiyān rahne wāle padesī apnī jān ko dukh deñ aur kām na kareñ. Yih usūl tumhāre lie abad tak qāym rahe. ³⁰ Is din tumhārā kaffārā diyā jāegā tāki tumheñ pāk kiyā jāe. Tab tum Rab ke sāmne apne tamām gunāhoñ se pāk ṭhahroge. ³¹ Pūrā din ārām karo

aur apnī jān ko dukh do. Yih usūl abad tak qāym rahe.

³² Is din imām-e-āzam tumhārā kaffārā de, wuh imām jise us ke bāp kī jagah masah kiyā gayā aur ikhtiyār diyā gayā hai. Wuh katān ke muqaddas kapre pahan kar ³³ Muqaddastarīn Kamre, mulāqāt ke khaime, qurbāngāh, imāmoñ aur jamāt ke tamām logoñ kā kaffārā de. ³⁴ Lāzim hai ki sāl meñ ek dafā Isrāīliyoñ ke tamām gunāhoñ kā kaffārā diyā jāe. Yih usūl tumhāre lie abad tak qāym rahe.”

Sab kuchh waise hī kiyā gayā jaisā Rab ne Mūsā ko hukm diyā thā.

17

Qurbānī Charhāne kā Maqām

¹ Rab ne Mūsā se kahā, ² “Hārūn, us ke beṭoñ aur tamām Isrāīliyoñ ko hidāyat denā ³⁻⁴ ki jo bhī Isrāīlī apnī gāy yā bheṛ-bakrī mulāqāt ke khaime ke darwāze par Rab ko qurbānī ke taur par pesh na kare balki khaimāgāh ke andar yā bāhar kisī aur jagah par zabah kare wuh khūn bahāne kā qusūrwar thahregā. Us ne khūn bahāyā hai, aur lāzim hai ki use us kī qaum meñ se miṭāyā jāe. ⁵ Is hidāyat kā maqsad yih hai ki Isrāīlī ab se apnī qurbāniyāñ khule maidān meñ zabah na karen balki Rab ko pesh karen. Wuh apne jānwaroñ ko mulāqāt ke khaime ke darwāze par imām ke pās lā kar unheñ Rab ko salāmatī kī qurbānī ke taur par pesh karen. ⁶ Imām un kā khūn mulāqāt ke khaime ke darwāze par kī qurbāngāh par chhīrke aur un kī charbī us par jalā de. Aisī qurbānī kī

ḳhushbū Rab ko pasand hai. ⁷ Ab se Isrāīlī apnī qurbāniyān un bakroṅ ke dewatāoṅ ko pesh na karen jīn kī pairawī karke unhoṅ ne zinā kiyā hai. Yīh un ke lie aur un ke bād āne wālī nasloṅ ke lie ek dāymī usūl hai.

⁸ Lāzim hai ki har Isrāīlī aur tumhāre darmiyān rahne wālā pardesī apnī bhasm hone wālī qurbānī yā koī aur qurbānī ⁹ mulāqāt ke ḳhaime ke darwāze par lā kar Rab ko pesh kare. Warnā use us kī qaum meṅ se miṭāyā jāegā.

Ḳhūn Ḳhānā Manā Hai

¹⁰ Ḳhūn khānā bilkul manā hai. Jo bhī Isrāīlī yā tumhāre darmiyān rahne wālā pardesī ḳhūn khāe maiṅ us ke ḳhilāf ho jāūngā aur use us kī qaum meṅ se miṭā ḍālūngā. ¹¹ Kyoṅki har maḳhlūq ke ḳhūn meṅ us kī jān hai. Maiṅ ne use tumheṅ de diyā hai tāki wuh qurbāngāh par tumhārā kaffārā de. Kyoṅki ḳhūn hī us jān ke zariye jo us meṅ hai tumhārā kaffārā detā hai. ¹² Is lie maiṅ kahtā hūn ki na koī Isrāīlī na koī pardesī ḳhūn khāe.

¹³ Agar koī bhī Isrāīlī yā pardesī kisī jānwar yā parinde kā shikār karke pakare jise khāne kī ijāzat hai to wuh use zabah karne ke bād us kā pūrā ḳhūn zamīn par bahne de aur ḳhūn par miṭṭī ḍāle. ¹⁴ Kyoṅki har maḳhlūq kā ḳhūn us kī jān hai. Is lie maiṅ ne Isrāīliyoṅ ko kahā hai ki kisī bhī maḳhlūq kā ḳhūn na khāo. Har maḳhlūq kā ḳhūn us kī jān hai, aur jo bhī use khāe use qaum meṅ se miṭā denā hai.

¹⁵ Agar koī bhī Isrāīlī yā pardesī aise jānwar kā gosht khāe jo fitrī taur par mar gayā yā jise janglī jānwaroṅ ne phāṛ ḍālā ho to wuh apne

kapṛe dho kar nahā le. Wuh shām tak nāpāk rahegā. ¹⁶ Jo aisā nahīn kartā use apne qusūr kī sazā bhugatnī paṛegī.”

18

Nājāyz Jinsī Tālluqāt

¹ Rab ne Mūsā se kahā, ² “Isrāīliyon ko batānā kī main Rab tumhārā Ḳhudā hūn. ³ Misriyon kī tarah zindagī na guzārnā jin meñ tum rahte the. Mulk-e-Kanān ke logon kī tarah bhī zindagī na guzārnā jin ke pās main tumheñ le jā rahā hūn. Un ke rasm-o-riwāj na apnānā. ⁴ Mere hī ahkām par amal karo aur merī hidāyāt ke mutābiq chalo. Main Rab tumhārā Ḳhudā hūn. ⁵ Merī hidāyāt aur ahkām ke mutābiq chalnā, kyonki jo yon karegā wuh jītā rahegā. Main Rab hūn.

⁶ Tum meñ se koī bhī apnī qarībī rishtedār se hambistar na ho. Main Rab hūn.

⁷ Apnī māñ se hambistar na honā, warnā tere bāp kī behurmatī ho jāegī. Wuh terī māñ hai, is lie us se hambistar na honā.

⁸ Apne bāp kī kisī bhī bīwī se hambistar na honā, warnā tere bāp kī behurmatī ho jāegī.

⁹ Apnī bahan se hambistar na honā, chāhe wuh tere bāp yā terī māñ kī beṭī ho, chāhe wuh tere hī ghar meñ yā kahīn aur paidā huī ho.

¹⁰ Apnī potī yā nawāsī se hambistar na honā, warnā terī apnī behurmatī ho jāegī.

¹¹ Apne bāp kī bīwī kī beṭī se hambistar na honā. Wuh terī bahan hai.

¹² Apnī phūphī se hambistar na honā. Wuh tere bāp kī qarībī rishtedār hai.

13 Apnī ḳhālā se hambistar na honā. Wuh terī mān kī qarībī rishtedār hai.

14 Apne bāp ke bhāī kī bīwī se hambistar na honā, warnā tere bāp ke bhāī kī behurmatī ho jāegī. Us kī bīwī terī chachī hai.

15 Apnī bahū se hambistar na honā. Wuh tere beṭe kī bīwī hai.

16 Apnī bhābī se hambistar na honā, warnā tere bhāī kī behurmatī ho jāegī.

17 Agar terā jinsī tālluḳ kisī aurat se ho to us kī beṭī, potī yā nawāsī se hambistar honā manā hai, kyoṅki wuh us kī qarībī rishtedār haiṅ. Aisā karnā baṛī sharmnāk harkat hai.

18 Apnī bīwī ke jīte-jī us kī bahan se shādī na karnā.

19 Kisī aurat se us kī māhwārī ke dinon meṅ hambistar na honā. Is daurān wuh nāpāk hai.

20 Kisī dūsre mard kī bīwī se hambistar na honā, warnā tū apne āp ko nāpāk karegā.

21 Apne kisī bhī bachche ko Malik Dewatā ko qurbānī ke taur par pesh karke jalā denā manā hai. Aisī harkat se tū apne Ḳhudā ke nām ko dāḡh lagāegā. Maiṅ Rab hūn.

22 Mard dūsre mard ke sāth jinsī tālluḳāt na rakhe. Aisī harkat qābil-e-ghin hai.

23 Kisī jānwar se jinsī tālluḳāt na rakhnā, warnā tū nāpāk ho jāegā. Auratoṅ ke lie bhī aisā karnā manā hai. Yih baṛī sharmnāk harkat hai.

24 Aisī harkatoṅ se apne āp ko nāpāk na karnā. Kyoṅki jo qaumeṅ maiṅ tumhāre āge mulk se nikālūngā wuh isī tarah nāpāk hotī rahīn.

25 Mulk ḳhud bhī nāpāk huā. Is lie maiṅ ne use

us ke qusūr ke sabab se sazā dī, aur natīje meñ us ne apne bāshindoñ ko ugal diyā. ²⁶ Lekin tum merī hidāyāt aur ahkām ke mutābiq chalo. Na desī aur na pardesī aisī koī ghinaunī harkat kareñ. ²⁷ Kyoñki yih tamām qābil-e-ghin bāteñ un se huñ jo tum se pahle is mulk meñ rahte the. Yoñ mulk nāpāk huā. ²⁸ Lihāzā agar tum bhī mulk ko nāpāk karoge to wuh tumheñ isī tarah ugal degā jis tarah us ne tum se pahle maujūd qaumoñ ko ugal diyā. ²⁹ Jo bhī mazkūrā ghinaunī harkatoñ meñ se ek kare use us kī qaum meñ se miṭāyā jāe. ³⁰ Mere ahkām ke mutābiq chalte raho aur aise qābil-e-ghin rasm-o-riwāj na apnānā jo tumhāre āne se pahle rāyj the. In se apne āp ko nāpāk na karnā. Maiñ Rab tumhārā Ḳhudā huñ.”

19

Muqaddas Qaum ke lie Hidāyāt

¹ Rab ne Mūsā se kahā, ² “Isrāīliyoñ kī pūrī jamāt ko batānā ki muqaddas raho, kyoñki maiñ Rab tumhārā Ḳhudā quddūs huñ.

³ Tum meñ se har ek apne māñ-bāp kī izzat kare. Hafte ke din kām na karnā. Maiñ Rab tumhārā Ḳhudā huñ. ⁴ Na butoñ kī taraf rujū karnā, na apne lie dewatā dhālnā. Maiñ hī Rab tumhārā Ḳhudā huñ.

⁵ Jab tum Rab ko salāmatī kī qurbānī pesh karte ho to use yoñ chaṛhāo ki tum manzūr ho jāo. ⁶ Us kā gosht usī din yā agle din khāyā jāe. Jo bhī tīsre din tak bach jātā hai use jalānā hai. ⁷ Agar koī use tīsre din khāe to use ilm

honā chāhie ki yih qurbānī nāpāk hai aur Rab ko pasand nahīn hai. ⁸ Aise shaḡhs ko apne qusūr kī sazā uṡhānī paṛegī, kyoṅki us ne us chīz kī muḡaddas hālat ḡhatm kī hai jo Rab ke lie maḡhsūs kī gaī thī. Use us kī ḡaum meṅ se miṡāyā jāe.

⁹ Kaṡāī ke waḡt apnī fasal pūre taur par na kāṡnā balki khet ke kināroṅ par kuchh chhoṛ denā. Is tarah jo kuchh kaṡāī karte waḡt khet meṅ bach jāe use chhoṛnā. ¹⁰ Angūr ke bāḡhoṅ meṅ bhī jo kuchh angūr toṛte waḡt bach jāe use chhoṛ denā. Jo angūr zamīn par gir jāeṅ unheṅ uṡhā kar na le jānā. Unheṅ ḡharīboṅ aur padesiyōṅ ke lie chhoṛ denā. Maiṅ Rab tumhārā Ḳhudā hūṅ.

¹¹ Chorī na karnā, jhūṡ na bolnā, ek dūsre ko dhokā na denā.

¹² Mere nām kī ḡasam khā kar dhokā na denā, warnā tum mere nām ko dāḡh lagāoge. Maiṅ Rab hūṅ.

¹³ Ek dūsre ko na dabānā aur na lūṡnā. Kisī kī mazdūrī usī din kī shām tak de denā aur use aḡlī subah tak roke na rakhnā.

¹⁴ Bahre ko na kosnā, na andhe ke rāste meṅ koī chīz rakhnā jis se wuh ṡhokar khāe. Is meṅ bhī apne Ḳhudā kā ḡhauf mānanā. Maiṅ Rab hūṅ.

¹⁵ Adālat meṅ kisī kī haḡtalfī na karnā. Faislā karte waḡt kisī kī bhī jānībdārī na karnā, chāhe wuh ḡharīb yā asar-o-rasūḡh wālā ho. Insāf se apne paṛosī kī adālat kar.

¹⁶ Apnī ḡaum meṅ idhar-udhar phirte hue kisī par buṡtān na lagānā. Koī bhī aisā kām na karnā

jis se kisī kī jān khatre meñ paṛ jāe. Maiñ Rab hūñ.

¹⁷ Dil meñ apne bhāi se nafrat na karnā. Agar kisī kī sarzanish karnī hai to rūbarū karnā, warnā tū us ke sabab se qusūrwar ṭahregā.

¹⁸ Intaqām na lenā. Apnī qaum ke kisī shaḥs par der tak terā ghussā na rahe balki apne paṛosī se waisī muhabbat rakhnā jaisī tū apne āp se rakhtā hai. Maiñ Rab hūñ.

¹⁹ Merī hidāyāt par amal karo. Do muḥtalif qism ke jānwaroñ ko milāp na karne denā. Apne khet meñ do qism ke bīj na bonā. Aisā kapṛā na pahnanā jo do muḥtalif qism ke dhāgoñ kā bunā huā ho.

²⁰ Agar koī ādmī kisī laundī se jis kī mangnī kisī aur se ho chukī ho hambistar ho jāe aur laundī ko ab tak na paison se na waise hī āzād kiyā gayā ho to munāsib sazā dī jāe. Lekin unheñ sazā-e-maut na dī jāe, kyonki use ab tak āzād nahīn kiyā gayā. ²¹ Qusūrwar ādmī mulāqāt ke khaime ke darwāze par ek mendhā le āe tāki wuh Rab ko qusūr kī qurbānī ke taur par pesh kiyā jāe. ²² Imām is qurbānī se Rab ke sāmne us ke gunāh kā kaffārā de. Yoñ us kā gunāh muāf kiyā jāegā. ²³ Jab Mulk-e-Kanān meñ dākhil hone ke bād tum phaldār darakht lagāoge to pahle tīn sāl un kā phal na khānā balki use mamnū * samajhnā. ²⁴ Chauthe sāl un kā tamām phal khushī ke muqaddas nazarāne ke taur par Rab ke lie maḥsūs kiyā jāe. ²⁵ Pāñchweñ sāl tum un kā phal khā sakte ho. Yoñ tumhārī fasal baṛhāi jāegi. Maiñ Rab tumhārā Kḥudā hūñ.

* **19:23** Lafzī tarjumā: nāmaḥtūn.

26 Aisā gosht na khānā jis meñ ḵhūn ho. Fāl yā shugūn na nikālnā.

27 Apne sar ke bāl gol shakl meñ na kaṭwānā, na apnī dārḥī ko tarāshnā. 28 Apne āp ko murdoñ ke sabab se kāṭ kar zaḵhmī nā karnā, na apnī jild par nuqūsh gudwānā. Maiñ Rab hūñ.

29 Apnī beṭī ko kasbī na banānā, warnā us kī muqaddas hālat jāṭī rahegī aur mulk zinākārī ke bāis harāmkarī se bhar jāegā.

30 Hafte ke din ārām karnā aur mere maqdis kā ehtirām karnā. Maiñ Rab hūñ.

31 Aise logoñ ke pās na jānā jo murdoñ se rābitā karte haiñ, na ghaibdānoñ kī taraf rujū karnā, warnā tum un se nāpāk ho jāoge. Maiñ Rab tumhārā Ḵhudā hūñ.

32 Būrhe logoñ ke sāmne uṭh kar kharā ho jānā, buzurgoñ kī izzat karnā aur apne Ḵhudā kā ehtirām karnā. Maiñ Rab hūñ.

33 Jo pardesī tumhāre mulk meñ tumhāre darmiyān rahtā hai use na dabānā. 34 Us ke sāth aisā sulūk kar jaisā apne hamwatanōñ ke sāth kartā hai. Jis tarah tū apne āp se muhabbat rakhtā hai usī tarah us se bhī muhabbat rakhnā. Yād rahe kī tum ḵhud Misr meñ pardesī the. Maiñ Rab tumhārā Ḵhudā hūñ.

35 Nāinsāfi na karnā. Na adālat meñ, na lambāi nāpte waqt, na tolte waqt aur na kisī chīz kī miqdār nāpte waqt. 36 Sahīh tarāzū, sahīh bāṭ aur sahīh paimānā istemāl karnā. Maiñ Rab tumhārā Ḵhudā hūñ jo tumheñ Misr se nikāl lāyā hūñ.

37 Merī tamām hidāyāt aur tamām ahkām māno aur un par amal karo. Maiñ Rab hūñ.”

20

Jarāym kī Sazāeñ

¹ Rab ne Mūsā se kahā, ² “Isrāīliyon ko batānā ki tum meñ se jo bhī apne bachche ko Malik Dewatā ko qurbānī ke taur par pesh kare use sazā-e-maut denī hai. Is meñ koī farq nahīn ki wuh Isrāīlī hai yā padesī. Jamāt ke log use sangsār karen. ³ Maiñ khud aise shaḡhs ke ḡhilāf ho jāūngā aur use us kī qaum meñ se miṭā ḡlūngā. Kyoñki apne bachchon ko Malik ko pesh karne se us ne mere maqdis ko nāpāk kiyā aur mere nām ko dāḡh lagāyā hai. ⁴ Agar jamāt ke log apnī ānkheñ band karke aise shaḡhs kī harkateñ nazarandāz karen aur use sazā-e-maut na den ⁵ to phir maiñ khud aise shaḡhs aur us ke gharāne ke ḡhilāf kharā ho jāūngā. Maiñ use aur un tamām logoñ ko qaum meñ se miṭā ḡlūngā jinhoñ ne us ke piḡhe lag kar Malik Dewatā ko sijdā karne se zinā kiyā hai.

⁶ Jo shaḡhs murdoñ se rābitā karne aur ḡhaibdānī karne wāloñ kī taraf rujū kartā hai maiñ us ke ḡhilāf ho jāūngā. Un kī pairawī karne se wuh zinā kartā hai. Maiñ use us kī qaum meñ se miṭā ḡlūngā. ⁷ Apne āp ko mere lie maḡhsūs-o-muḡaddas rakho, kyoñki maiñ Rab tumhārā Ḳhudā hūñ. ⁸ Merī hidāyāt māno aur un par amal karo. Maiñ Rab hūñ jo tumheñ maḡhsūs-o-muḡaddas kartā hūñ.

⁹ Jis ne bhī apne bāp yā māñ par lānat bheji hai use sazā-e-maut dī jāe. Is harkat se wuh apnī maut kā khud zimmedār hai.

10 Agar kisī mard ne kisī kī bīwī ke sāth zinā kiyā hai to donoñ ko sazā-e-maut denī hai.

11 Jo mard apne bāp kī bīwī se hambistar huā hai us ne apne bāp kī behurmatī kī hai. Donoñ ko sazā-e-maut denī hai. Wuh apnī maut ke ḳhud zimmedār haiñ.

12 Agar koī mard apnī bahū se hambistar huā hai to donoñ ko sazā-e-maut denī hai. Jo kuchh unhoñ ne kiyā hai wuh nihāyat sharmnāk hai. Wuh apnī maut ke ḳhud zimmedār haiñ.

13 Agar koī mard kisī dūsre mard se jinsī tālluqāt rakhe to donoñ ko is ghinaunī harkat ke bāis sazā-e-maut denī hai. Wuh apnī maut ke ḳhud zimmedār haiñ.

14 Agar koī ādmī apnī bīwī ke alāwā us kī māñ se bhī shādī kare to yih ek nihāyat sharmnāk bāt hai. Donoñ ko jalā denā hai tāki tumhāre darmiyān koī aisī ḳhabīs bāt na rahe.

15 Jo mard kisī jānwar se jinsī tālluqāt rakhe use sazā-e-maut denā hai. Us jānwar ko bhī mār diyā jāe. 16 Jo aurat kisī jānwar se jinsī tālluqāt rakhe use sazā-e-maut denī hai. Us jānwar ko bhī mār diyā jāe. Wuh apnī maut ke ḳhud zimmedār haiñ.

17 Jis mard ne apnī bahan se shādī kī hai us ne sharmnāk harkat kī hai, chāhe wuh bāp kī beṭī ho yā māñ kī. Unheñ Isrāīlī qaum kī nazaroñ se miṭāyā jāe. Aise shaḳhs ne apnī bahan kī behurmatī kī hai. Is lie use ḳhud apne qusūr ke natīje bardāsht karne paṛeñge.

18 Agar koī mard māhwārī ke aiyām meñ kisī aurat se hambistar huā hai to donoñ ko un kī

qaum meñ se miṭānā hai. Kyoñki donoñ ne aurat ke ḵhūn ke mambā se pardā uṭhāyā hai.

¹⁹ Apnī ḵhālā yā phūphī se hambistar na honā. Kyoñki jo aisā kartā hai wuh apnī qarībī rishtedār kī behurmatī kartā hai. Donoñ ko apne qusūr ke natīje bardāsht karne paṛeñge.

²⁰ Jo apnī chachī yā tāī se hambistar huā hai us ne apne chachā yā tāyā kī behurmatī kī hai. Donoñ ko apne qusūr ke natīje bardāsht karne paṛeñge. Wuh beaulād mareñge.

²¹ Jis ne apnī bhābī se shādī kī hai us ne ek najis harkat kī hai. Us ne apne bhāī kī behurmatī kī hai. Wuh beaulād raheñge.

²² Merī tamām hidāyāt aur ahkām ko māno aur un par amal karo. Warnā jis mulk meñ maiñ tumheñ le jā rahā hūñ wuh tumheñ ugal degā. ²³ Un qaumoñ ke rasm-o-riwāj ke mutābiq zindagī na guzārnā jinheñ maiñ tumhāre āge se nikāl dūngā. Mujhe is sabab se un se ghin āne lagī ki wuh yih sab kuchh karte the. ²⁴ Lekin tum se maiñ ne kahā, ‘Tum hī un kī zamīn par qabzā karoge. Maiñ hī use tumheñ de dūngā, aisā mulk jis meñ kasrat kā dūdh aur shahd hai.’ Maiñ Rab tumhārā Ḵhudā hūñ, jis ne tum ko dīgar qaumoñ meñ se chun kar alag kar diyā hai.

²⁵ Is lie lāzim hai ki tum zamīn par chalne wāle jānwaroñ aur parindoñ meñ pāk aur nāpāk kā imtiyāz karo. Apne āp ko nāpāk jānwar khāne se qābil-e-ghin na banānā, chāhe wuh zamīn par chalte yā reñgte haiñ, chāhe hawā meñ uṛte haiñ. Maiñ hī ne unheñ tumhāre lie nāpāk qarār diyā hai. ²⁶ Tumheñ mere lie maḵsūs-o-muqaddas honā hai, kyoñki maiñ quddūs hūñ,

aur main ne tumheñ dīgar qaumoñ meñ se chun kar apne lie alag kar liyā hai.

²⁷ Tum meñ se jo murdoñ se rābitā yā ḡhaibdānī kartā hai use sazā-e-maut denī hai, ḡhāh aurat ho yā mard. Unheñ sangsār karnā. Wuh apnī maut ke ḡhud zimmedār haiñ.”

21

Imāmoñ ke lie Hidāyāt

¹ Rab ne Mūsā se kahā, “Hārūn ke beṭoñ ko jo imām haiñ batā denā ki imām apne āp ko kisī Isrāīlī kī lāsh ke qarīb jāne se nāpāk na kare ² siwāe apne qarībī rishtedāroñ ke yānī māñ, bāp, beṭā, beṭī, bhāī ³ aur jo ḡhairshādīshudā bahan us ke ghar meñ rahtī hai. ⁴ Wuh apnī qaum meñ kisī aur ke bāis apne āp ko nāpāk na kare, warnā us kī muḡaddas hālat jātī rahegī.

⁵ Imām apne sar ko na muḡdwāeñ. Wuh na apnī dārhī ko tarāsheñ aur na kāṭne se apne āp ko zaḡhmī kareñ.

⁶ Wuh apne Ḳhudā ke lie maḡhsūs-o-muḡaddas raheñ aur apne Ḳhudā ke nām ko dāḡh na lagāeñ. Chūñki wuh Rab ko jalne wālī qurbāniyāñ yānī apne Ḳhudā kī roṭī pesh karte haiñ is lie lāzim hai ki wuh muḡaddas raheñ. ⁷ Imām zinākār aurat, mandir kī kasbī yā talāḡyāftā aurat se shādī na kareñ, kyoñki wuh apne Rab ke lie maḡhsūs-o-muḡaddas haiñ. ⁸ Imām ko muḡaddas samajhnā, kyoñki wuh tere Ḳhudā kī roṭī ko qurbāngāh par charḡātā hai. Wuh tere lie muḡaddas ṭhahre kyoñki main

Rab quddūs hūn. Maiñ hī tumheñ muqaddas kartā hūn.

⁹ Kisī imām kī jo beṭī zinākārī se apnī muqaddas hālat ko khatm kar detī hai wuh apne bāp kī muqaddas hālat ko bhī khatm kar detī hai. Use jalā diyā jāe.

¹⁰ Imām-e-āzam ke sar par masah kā tel unḍelā gayā hai aur use imām-e-āzam ke muqaddas kapre pahne kā iḡhtiyār diyā gayā hai. Is lie wuh ranj ke ālam meñ apne bāloñ ko bikharne na de, na kabhī apne kaproñ ko phāre.

¹¹ Wuh kisī lāsh ke qarīb na jāe, chāhe wuh us ke bāp yā māñ kī lāsh kyoñ na ho, warnā wuh nāpāk ho jāegā. ¹² Jab tak koī lāsh us

ke ghar meñ paṛī rahe wuh maqdis ko chhoṛ kar apne ghar na jāe, warnā wuh maqdis ko nāpāk karegā. Kyoñki use us ke Ḳhudā ke tel se maḡhsūs kiyā gayā hai. Maiñ Rab hūn. ¹³ Imām-

e-āzam ko sirf kuñwārī se shādī kī ijāzat hai.

¹⁴ Wuh bewā, talāqyāftā aurat, mandir kī kasbī yā zinākār aurat se shādī na kare balki sirf apne qabile kī kuñwārī se, ¹⁵ warnā us kī aulād maḡhsūs-o-muqaddas nahīñ hogī. Kyoñki maiñ Rab hūn jo use apne lie maḡhsūs-o-muqaddas kartā hūn.”

¹⁶ Rab ne Mūsā se yih bhī kahā, ¹⁷ “Hārūn ko batānā ki terī aulād meñ se koī bhī jis ke jism meñ nuqs ho mere huzūr ā kar apne Ḳhudā kī roṭī na chaṛhāe. Yih usūl āne wālī nasloñ ke lie bhī aṭal hai. ¹⁸ Kyoñki koī bhī mazīr mere huzūr na āe, na andhā, na langaṛā, na wuh jis kī nāk chirī huī ho yā jis ke kisī azu meñ kamī beshī ho, ¹⁹ na wuh jis kā pāñw yā hāth ṭuṭā huā

ho, ²⁰ na kubarā, na baunā, na wuh jis kī ānkh meñ nuqs ho yā jise wabāi jildī bīmārī ho yā jis ke khusye kuchle hue hoñ. ²¹ Hārūn Imām kī koī bhī aulād jis ke jism meñ nuqs ho mere huzūr ā kar Rab ko jalne wālī qurbāniyāñ pesh na kare. Chūñki us meñ nuqs hai is lie wuh mere huzūr ā kar apne Kḥudā kī roṭī na chaṛhāe. ²² Use Allāh kī muqaddas balki muqaddastarīn qurbāniyoñ meñ se bhī imāmoñ kā hissā khāne kī ijāzat hai. ²³ Lekin chūñki us meñ nuqs hai is lie wuh Muqaddastarīn Kamre ke darwāze ke parde ke qarīb na jāe, na qurbāngāh ke pās āe. Warnā wuh merī muqaddas chīzoñ ko nāpāk karegā. Kyoñki maiñ Rab hūñ jo unheñ apne lie maḥsūs-o-muqaddas kartā hūñ.”

²⁴ Mūsā ne yih hidāyāt Hārūn, us ke beṭoñ aur tamām Isrāīliyoñ ko dīñ.

22

Qurbānī kā Gosht Khāne kī Hidāyāt

¹ Rab ne Mūsā se kahā, ² “Hārūn aur us ke beṭoñ ko batānā ki Isrāīliyoñ kī un qurbāniyoñ kā ehtirām karo jo tum ne mere lie maḥsūs-o-muqaddas kī haiñ, warnā tum mere nām ko dāgh lagāoge. Maiñ Rab hūñ. ³ Jo imām nāpāk hone ke bāwujūd un qurbāniyoñ ke pās ā jāe jo Isrāīliyoñ ne mere lie maḥsūs-o-muqaddas kī haiñ use mere sāmne se miṭānā hai. Yih usūl āne wālī nasloñ ke lie bhī aṭal hai. Maiñ Rab hūñ.

⁴ Hārūn kī aulād meñ se jo bhī wabāi jildī bīmārī yā jaryān kā marīz ho use muqaddas qurbāniyoñ meñ se apnā hissā khāne kī ijāzat

nahīn hai. Pahle wuh pāk ho jāe. Jo aisī koī bhī chīz chhue jo lāsh se nāpāk ho gaī ho yā aise ādmī ko chhue jis kā nutfā niklā ho wuh nāpāk ho jātā hai. ⁵ Wuh nāpāk reṅgne wāle jānwar yā nāpāk shaḵhs ko chhūne se bhī nāpāk ho jātā hai, ḳhāh wuh kisī bhī sabab se nāpāk kyoṅ na huā ho. ⁶ Jo aisī koī bhī chīz chhue wuh shām tak nāpāk rahegā. Is ke alāwā lāzim hai ki wuh muqaddas qurbāniyoṅ meṅ se apnā hissā khāne se pahle nahā le. ⁷ Sūraj ke ḡhurūb hone par wuh pāk hogā aur muqaddas qurbāniyoṅ meṅ se apnā hissā khā sakegā. Kyoṅki wuh us kī rozī haiṅ. ⁸ Imām aise jānwaroṅ kā gosht na khāe jo fitrī taur par mar gae yā jinheṅ janglī jānwaroṅ ne phar ḡālā ho, warnā wuh nāpāk ho jāegā. Maiṅ Rab hūn.

⁹ Imām merī hidāyāt ke mutābiq chaleṅ, warnā wuh qusūrwar ban jāeṅge aur muqaddas chīzoṅ kī behurmatī karne ke sabab se mar jāeṅge. Maiṅ Rab hūn jo unheṅ apne lie maḵsūs-o-muqaddas kartā hūn.

¹⁰ Sirf imām ke ḳhāndān ke afrād muqaddas qurbāniyoṅ meṅ se khā sakte haiṅ. Ḡhairshahrī yā mazdūr ko ijāzat nahīn hai. ¹¹ Lekin imām kā ḡhulām yā launḡi us meṅ se khā sakte haiṅ, chāhe unheṅ ḳharīdā gayā ho yā wuh us ke ghar meṅ paidā hue hoṅ. ¹² Agar imām kī beṭī ne kisī aise shaḵhs se shādī kī hai jo imām nahīn hai to use muqaddas qurbāniyoṅ meṅ se khāne kī ijāzat nahīn hai. ¹³ Lekin ho saktā hai ki wuh bewā yā talāqyāftā ho aur us ke bachche na hoṅ. Jab wuh apne bāp ke ghar lauṭ kar wahān aise rahegī jaise apnī jawānī meṅ to wuh apne bāp

ke us khāne meñ se khā saktī hai jo qurbāniyoñ meñ se bāp kā hissā hai. Lekin jo imām ke khāndān kā fard nahīn hai use khāne kī ijāzat nahīn hai.

¹⁴ Jis shaḡhs ne nādānistā taur par muqaddas qurbāniyoñ meñ se imām ke hisse se kuchh khāyā hai wuh imām ko sab kuchh wāpas karne ke alāwā 20 fīsad zyādā de. ¹⁵ Imām Rab ko pesh kī huī qurbāniyoñ kī muqaddas hālat yoñ khatm na karen ¹⁶ ki wuh dūsre Isrāīliyoñ ko yih muqaddas chīzeñ khāne deñ. Aisī harkat se wuh un ko barā qusūrwar banā deñge. Maiñ Rab hūñ jo unheñ apne lie maḡhsūs-o-muqaddas kartā hūñ.”

Jānwaroñ kī Qurbāniyoñ ke bāre meñ Hidāyāt

¹⁷ Rab ne Mūsā se kahā, ¹⁸ “Hārūn, us ke beṭoñ aur Isrāīliyoñ ko batānā ki agar tum meñ se koī Isrāīlī yā pardesī Rab ko bhasm hone wālī qurbānī pesh karnā chāhe to tariq-e-kār meñ koī farq nahīn hai, chāhe wuh yih mannat mān kar yā waise hī dilī khushī se kar rahā ho. ¹⁹ Is ke lie lāzim hai ki tum ek beaib bail, menḡhā yā bakrā pesh karo. Phir hī use qabūl kiyā jāegā. ²⁰ Qurbānī ke lie kabhī bhī aisā jānwar pesh na karnā jis meñ nuqs ho, warnā tum us ke bāis manzūr nahīn hoge. ²¹ Agar koī Rab ko salāmatī kī qurbānī pesh karnā chāhe to tariq-e-kār meñ koī farq nahīn hai, chāhe wuh yih mannat mān kar yā waise hī dilī khushī se kar rahā ho. Is ke lie lāzim hai ki wuh gāy-bailoñ yā bher-bakriyoñ meñ se beaib jānwar chune. Phir use qabūl kiyā jāegā. ²² Rab ko aise jānwar pesh na karnā jo

andhe hoñ, jin ke āzā tūṭe yā kaṭe hue hoñ, jin ko rasaulī ho yā jinheñ wabāi jildī bīmārī lag gaī ho. Rab ko unheñ jalne wālī qurbānī ke taur par qurbāngāh par pesh na karnā. ²³ Lekin jis gāy-bail yā bheṛ-bakrī ke kisī azu meñ kamī beshī ho use pesh kiyā jā saktā hai. Shart yih hai ki pesh karne wālā use waise hī dilī kḥushī se chaṛhāe. Agar wuh use apnī mannat mān kar pesh kare to wuh qabūl nahīn kiyā jāegā. ²⁴ Rab ko aisā jānwar pesh na karnā jis ke kḥusye kuchle, toṛe yā kaṭe hue hoñ. Apne mulk meñ jānwaroñ ko is tarah kḥasī na banānā, ²⁵ na aise jānwar kisī ḡhairmulkī se kḥarīd kar apne Kḥudā kī roṭī ke taur par pesh karnā. Tum aise jānwaroñ ke bāis manzūr nahīn hoge, kyoñki un meñ kḥarābī aur nuqs hai.”

²⁶ Rab ne Mūsā se yih bhī kahā, ²⁷ “Jab kisī gāy, bheṛ yā bakrī kā bachchā paidā hotā hai to lāzim hai ki wuh pahle sāt din apnī māñ ke pās rahe. Āṭhweñ din se pahle Rab use jalne wālī qurbānī ke taur par qabūl nahīn karegā. ²⁸ Kisī gāy, bheṛ yā bakrī ke bachche ko us kī māñ samet ek hī din zabah na karnā. ²⁹ Jab tum Rab ko salāmatī kī koī qurbānī chaṛhānā chāhte ho to use yoñ pesh karnā ki tum manzūr ho jāo. ³⁰ Aglī subah tak kuchh bachhā na rahe balki use usī din khānā hai. Maiñ Rab hūñ.

³¹ Mere ahkām māno aur un par amal karo. Maiñ Rab hūñ. ³² Mere nām ko dāḡh na lagānā. Lāzim hai ki mujhe Isrāīliyoñ ke darmiyān quddūs mānā jāe. Maiñ Rab hūñ jo tumheñ apne lie maḥsūs-o-muqaddas kartā hūñ. ³³ Maiñ

tumheñ Misr se nikāl lāyā hūn tāki tumhārā
 ẖhudā hūn. Maiñ Rab hūn.”

23

¹ Rab ne Mūsā se kahā, ² “Isrāīliyon ko batānā
 ki yih merī, Rab kī īdeñ haiñ jin par tumheñ
 logon ko muqaddas ijtimā ke lie jamā karnā hai.

Sabat kā Din

³ Hafte meñ chhīh din kām karnā, lekin sātwañ
 din har tarah se ārām kā din hai. Us din
 muqaddas ijtimā ho. Jahān bhī tum rahte ho
 wahān kām na karnā. Yih din Rab ke lie
 maḡhsūs Sabat hai.

Fasah kī Īd aur Beḡhamīrī Roṭī kī Īd

⁴ Yih Rab kī īdeñ haiñ jin par tumheñ logon ko
 muqaddas ijtimā ke lie jamā karnā hai.

⁵ Fasah kī Īd pahle mahīne ke chaudhweñ din
 shurū hotī hai. Us din sūraj ke ḡhurūb hone par
 Rab kī ḡhushī manāī jāe. ⁶ Agle din Rab kī yād
 meñ Beḡhamīrī Roṭī kī Īd shurū hotī hai. Sāt
 din tak tumhārī roṭī meñ ḡhamīr na ho. ⁷ In
 sāt dinoñ ke pahle din muqaddas ijtimā ho aur
 log apnā har kām chhoṛeñ. ⁸ In sāt dinoñ meñ
 rozānā Rab ko jalne wālī qurbānī pesh karo.
 Sātweñ din bhī muqaddas ijtimā ho aur log apnā
 har kām chhoṛeñ.”

Pahle Pūle kī Īd

⁹ Rab ne Mūsā se kahā, ¹⁰ “Isrāīliyon ko batānā
 ki jab tum us mulk meñ dāḡhil hoge jo maiñ
 tumheñ dūngā aur wahān anāj kī fasal kātoḡe to
 tumheñ imām ko pahlā pūlā denā hai. ¹¹ Itwār
 ko imām yih pūlā Rab ke sāmne hilāe tāki tum

manzūr ho jāo. ¹² Us din bher kā ek yaksālā beaib bachchā bhī Rab ko pesh karnā. Use qurbāngāh par bhasm hone wālī qurbānī ke taur par chaṛhānā. ¹³ Sāth hī ḡhallā kī nazar ke lie tel se milāyā gayā 3 kilogrām behtarīn maidā bhī pesh karnā. Jalne wālī yih qurbānī Rab ko pasand hai. Is ke alāwā mai kī nazar ke lie ek liṭar mai bhī pesh karnā. ¹⁴ Pahle yih sab kuchh karo, phir hī tumheñ naī fasal ke anāj se khāne kī ijāzat hogī, ḡhāh wuh bhunā huā ho, ḡhāh kachchā yā roṭī kī sūrat meñ pakāyā gayā ho. Jahāñ bhī tum rahte ho wahāñ aisā hī karnā hai. Yih usūl abad tak qāym rahe.

Haftoñ kī Īd Yānī Pantikust

¹⁵ Jis din tum ne anāj kā pūlā pesh kiyā us din se pūre sāt hafte gino. ¹⁶ Pachāsweñ din yānī sātweñ Itwār ko Rab ko nae anāj kī qurbānī chaṛhānā. ¹⁷ Har gharāne kī taraf se Rab ko hilāne wālī qurbānī ke taur par do roṭiyāñ pesh kī jāeñ. Har roṭī ke lie 3 kilogrām behtarīn maidā istemāl kiyā jāe. Un meñ ḡhamīr ḡāl kar pakānā hai. Yih fasal kī pahlī paidāwār kī qurbānī haiñ. ¹⁸ In roṭiyon ke sāth ek jawān bail, do menḡhe aur bher ke sāt beaib aur yaksālā bachche pesh karo. Unheñ Rab ke huzūr bhasm hone wālī qurbānī ke taur par chaṛhānā. Is ke alāwā ḡhallā kī nazar aur mai kī nazar bhī pesh karnī hai. Jalne wālī is qurbānī kī ḡhushbū Rab ko pasand hai. ¹⁹ Phir gunāh kī qurbānī ke lie ek bakrā aur salāmatī kī qurbānī ke lie do yaksālā bher ke bachche chaṛhāo. ²⁰ Imām bher ke yih do bachche mazkūrā roṭiyon samet hilāne

wālī qurbānī ke taur par Rab ke sāmne hilāe. Yih Rab ke lie maḥsūs-o-muḡaddas haiñ aur qurbāniyoñ meñ se imām kā hissā haiñ. ²¹ Usī dīn logoñ ko muḡaddas ijtīmā ke lie jamā karo. Koī bhī kām na karnā. Yih usūl abad tak qāym rahe, aur ise har jagah mānanā hai.

²² Kaṭāī ke waqt apnī fasal pūre taur par na kāṭnā balki khet ke kināroñ par kuchh chhoṛ denā. Is tarah jo kuchh kaṭāī karte waqt khet meñ bach jāe use chhoṛnā. Bachā huā anāj ḡharīboñ aur pardesiyoñ ke lie chhoṛ denā. Maiñ Rab tumhārā Ḳhudā hūñ.”

Nae Sāl kī Īd

²³ Rab ne Mūsā se kahā, ²⁴ “Isrāīliyoñ ko batānā ki sātweñ mahīne kā pahlā dīn ārām kā dīn hai. Us dīn muḡaddas ijtīmā ho jis par yād dilāne ke lie narsingā phūnkā jāe. ²⁵ Koī bhī kām na karnā. Rab ko jalne wālī qurbānī pesh karnā.”

Kaffārā kā Dīn

²⁶ Rab ne Mūsā se kahā, ²⁷ “Sātweñ mahīne kā daswān dīn Kaffārā kā dīn hai. Us dīn muḡaddas ijtīmā ho. Apnī jān ko dukh denā aur Rab ko jalne wālī qurbānī pesh karnā. ²⁸ Us dīn kām na karnā, kyoñki yih Kaffārā kā dīn hai, jab Rab tumhāre Ḳhudā ke sāmne tumhārā kaffārā diyā jātā hai. ²⁹ Jo us dīn apnī jān ko dukh nahīn detā use us kī qaum meñ se miṭāyā jāe. ³⁰ Jo us dīn kām kartā hai use maiñ us kī qaum meñ se nikāl kar halāk karūnga. ³¹ Koī bhī kām na karnā. Yih usūl abad tak qāym rahe, aur ise har jagah mānanā hai. ³² Yih dīn ārām kā ḡhās dīn hai

jis meñ tumheñ apnī jān ko dukh denā hai. Ise mahīne ke naweñ din kī shām se le kar aglī shām tak manānā.”

Jhoñp̄riyōñ kī Īd

³³ Rab ne Mūsā se kahā, ³⁴ “Isrāīliyōñ ko batānā ki sātweñ mahīne ke pandrahweñ din Jhoñp̄riyōñ kī Īd shurū hotī hai. Is kā daurāniyā sāt din hai. ³⁵ Pahle din muqaddas ijtīmā ho. Is din koī kām na karnā. ³⁶ In sāt dinoñ ke daurān Rab ko jalne wālī qurbāniyāñ pesh karnā. Āṭhweñ din muqaddas ijtīmā ho. Rab ko jalne wālī qurbānī pesh karo. Is ḵhās ijtīmā ke din bhī kām nahīñ karnā hai.

³⁷ Yih Rab kī īdeñ haiñ jin par tumheñ muqaddas ijtīmā karnā hai tāki Rab ko roz-marrā kī matlūbā jalne wālī qurbāniyāñ aur mai kī nazareñ pesh kī jāeñ yānī bhasm hone wālī qurbāniyāñ, ḡhallā kī nazareñ, zabah kī qurbāniyāñ aur mai kī nazareñ. ³⁸ Yih qurbāniyāñ un qurbāniyōñ ke alāwā haiñ jo Sabat ke din chaṛḡhāī jātī haiñ aur jo tum ne hadiye ke taur par yā mannat mān kar yā apnī dilī ḵhushī se pesh kī haiñ.

³⁹ Chunāñche sātweñ mahīne ke pandrahweñ din fasal kī kaṭāī ke iḵhtitām par Rab kī yih īd yānī Jhoñp̄riyōñ kī Īd manāo. Ise sāt din manānā. Pahlā aur āḵhirī din ārām ke din haiñ. ⁴⁰ Pahle din apne lie daraḡhtoñ ke behtarīn phal, khajūr kī ḡāliyāñ aur ghane daraḡhtoñ aur safedā kī shāḡheñ toṛnā. Sāt din tak Rab apne Ḳhudā ke sāmne ḵhushī manāo. ⁴¹ Har sāl sātweñ mahīne meñ Rab kī ḵhushī meñ

yih īd manānā. Yih usūl abad tak qāym rahe. ⁴² Īd ke hafte ke daurān jhoṅp̄riyoṅ meṅ rahnā. Tamām mulk meṅ ābād Isrāīlī aisā kareṅ. ⁴³ Phir tumhārī aulād jānegī ki Isrāīliyoṅ ko Misr se nikālte waqt maiṅ ne unheṅ jhoṅp̄riyoṅ meṅ basāyā. Maiṅ Rab tumhārā Ḳhudā hūṅ.”

⁴⁴ Mūsā ne Isrāīliyoṅ ko Rab kī īdoṅ ke bāre meṅ yih bāteṅ batāṅ.

24

Rab ke sāmne Shamādān aur Roṭiyān

¹ Rab ne Mūsā se kahā, ² “Isrāīliyoṅ ko hukm de ki wuh tere pās kūṭe hue zaitūnoṅ kā ḳhālis tel le āeṅ tāki Muḳaddas Kamre ke shamādān ke charāḡh mutawātir jalte raheṅ. ³ Hārūn unheṅ musalsal, shām se le kar subah tak Rab ke huzūr saṅbhāle yānī wahān jahān wuh Muḳaddastarīn Kamre ke parde ke sāmne paṛe haiṅ, us parde ke sāmne jis ke pīchhe ahd kā sandūq hai. Yih usūl abad tak qāym rahe. ⁴ Wuh ḳhālis sone ke shamādān par lage charāḡhoṅ kī dekh-bhāl yoṅ kare ki yih hameshā Rab ke sāmne jalte raheṅ.

⁵ Bārah roṭiyān pakānā. Har roṭī ke lie 3 kilogrām behtarīn maidā istemāl kiyā jāe. ⁶ Unheṅ do qatāroṅ meṅ Rab ke sāmne ḳhālis sone kī mez par rakhnā. ⁷ Har qatār par ḳhālis lubān ḍālnā. Yih lubān roṭī ke lie yādgarī kī qurbānī hai jise bād meṅ Rab ke lie jalānā hai. ⁸ Har hafte ko Rab ke sāmne tāzā roṭiyān isī tartīb se mez par rakhnī haiṅ. Yih Isrāīliyoṅ ke lie abadī ahd kī lāzimī shart hai. ⁹ Mez kī roṭiyān Hārūn aur us ke beṭoṅ kā hissā haiṅ, aur wuh

unheñ muqaddas jagah par khāeñ, kyonki wuh jalne wālī qurbāniyoñ kā muqaddastarīn hissā haiñ. Yih abad tak un kā haq rahegā.”

Allāh kī Tauhīn, Ḳhūnrezī aur Zaḳhmī Karne kī Sazāeñ

¹⁰⁻¹¹ Ḳhaimāgāh meñ ek ādmī thā jis kā bāp Misrī aur māñ Isrāīlī thī. Māñ kā nām Salūmīt thā. Wuh dibrī kī beṭī aur Dān ke qabīle kī thī. Ek din yih ādmī Ḳhaimāgāh meñ kisī Isrāīlī se jhagaṛne lagā. Laṛte laṛte us ne Rab ke nām par kufr bak kar us par lānat bhejī. Yih sun kar log use Mūsā ke pās le āe. ¹² Wahān unhoñ ne use pahre meñ biṭhā kar Rab kī hidāyat kā intazār kiyā.

¹³ Tab Rab ne Mūsā se kahā, ¹⁴ “Lānat karne wāle ko Ḳhaimāgāh ke bāhar le jāo. Jinhoñ ne us kī yih bāteñ sunī haiñ wuh sab apne hāth us ke sar par rakheñ. Phir pūrī jamāt use sangsār kare. ¹⁵ Isrāīliyoñ se kahnā ki jo bhī apne Ḳhudā par lānat bheje use apne qusūr ke natīje bardāsht karne paṛenge. ¹⁶ Jo bhī Rab ke nām par kufr bake use sazā-e-maut dī jāe. Pūrī jamāt use sangsār kare. Jis ne Rab ke nām par kufr bakā ho use zarūr sazā-e-maut denī hai, Ḳhāh desī ho yā pardesī.

¹⁷ Jis ne kisī ko mār ḍālā hai use sazā-e-maut dī jāe. ¹⁸ Jis ne kisī ke jānwar ko mār ḍālā hai wuh us kā muāwazā de. Jān ke badle jān dī jāe. ¹⁹ Agar kisī ne kisī ko zaḳhmī kar diyā hai to wuhī kuchh us ke sāth kiyā jāe jo us ne dūsre ke sāth kiyā hai. ²⁰ Agar dūsre kī koī haḍḍī tūṭ jāe to us kī wuhī haḍḍī toṛī jāe. Agar dūsre kī āñkh zāe ho jāe to us kī āñkh zāe kar dī jāe. Agar dūsre kā

dānt tūt jāe to us kā wuhī dānt toṛā jāe. Jo bhī zaḥm us ne dūsre ko pahuñchāyā wuhī zaḥm use pahuñchāyā jāe. ²¹ Jis ne kisī jānwar ko mār ḍālā hai wuh us kā muāwazā de, lekin jis ne kisī insān ko mār diyā hai use sazā-e-maut denī hai. ²² Desī aur pardesī ke lie tumhārā ek hī qānūn ho. Maiñ Rab tumhārā Ḳhudā hūn.”

²³ Phir Mūsā ne Isrāīliyon se bāt kī, aur unhoñ ne Rab par lānat bhejne wāle ko ḳhaimāgāh se bāhar le jā kar use sangsār kiyā. Unhoñ ne waisā hī kiyā jaisā Rab ne Mūsā ko hukm diyā thā.

25

Zamīn ke lie Sabat kā Sāl

¹ Rab ne Sīnā Pahār par Mūsā se kahā, ² “Isrāīliyon ko batānā kī jab tum us mulk meñ dāḳhil hoge jo maiñ tumheñ dūngā to lāzim hai kī Rab kī tāzīm meñ zamīn ek sāl ārām kare. ³ Chhih sāl ke daurān apne kheton meñ bīj bonā, apne angūr ke bāghon kī kāñṭ-chhāñṭ karnā aur un kī fasleñ jamā karnā. ⁴ Lekin sātwan sāl zamīn ke lie ārām kā sāl hai, Rab kī tāzīm meñ Sabat kā sāl. Us sāl na apne kheton meñ bīj bonā, na apne angūr ke bāghon kī kāñṭ-chhāñṭ karnā. ⁵ Jo anāj ḳhud baḳhud ugtā hai us kī kaṭāī na karnā aur jo angūr us sāl lagte haiñ un ko toṛ kar jamā na karnā, kyonki zamīn ko ek sāl ke lie ārām karnā hai. ⁶ Albattā jo bhī yih zamīn ārām ke sāl meñ paidā karegī us se tum apnī rozānā kī zarūriyāt pūrī kar sakte ho yānī tū, tere ḡhulām aur laundiyāñ, tere mazdūr, tere ḡhairshahrī, tere sāth rahne wāle pardesī, ⁷ tere maweshī aur terī zamīn par rahne wāle janglī

jānwar. Jo kuchh bhī yih zamīn paidā kartī hai wuh khāyā jā saktā hai.

Bahālī kā Sāl

⁸ Sāt Sabat ke sāl yānī 49 sāl ke bād ek aur kām karnā hai. ⁹ Pachāsweñ sāl ke sātweñ mahīne ke dasweñ din yānī Kaffārā ke din apne mulk kī har jagah narsingā bajānā. ¹⁰ Pachāswāñ sāl maḥsūs-o-muqaddas karo aur pūre mulk meñ elān karo ki tamām bāshindoñ ko āzād kar diyā jāe. Yih bahālī kā sāl ho jis meñ har shaḥs ko us kī milkiyat wāpas kī jāe aur har ḡhulām ko āzād kiyā jāe tāki wuh apne rishtedāroñ ke pās wāpas jā sake. ¹¹ Yih pachāswāñ sāl bahālī kā sāl ho, is lie na apne khetoñ meñ bīj bonā, na ḡhud baḡhud ugne wāle anāj kī kaṭāī karnā, aur na angūr toṛ kar jamā karnā. ¹² Kyoñki yih bahālī kā sāl hai jo tumhāre lie maḥsūs-o-muqaddas hai. Rozānā utnī hī paidāwār lenā ki ek din kī zarūriyāt pūrī ho jāeñ. ¹³ Bahālī ke sāl meñ har shaḥs ko us kī milkiyat wāpas kī jāe.

¹⁴ Chunāñche jab kabhī tum apne kisi hamwatan bhāī ko zamīn bechte yā us se ḡharīdte ho to us se nājāyẓ fāyḡdā na uṭhānā. ¹⁵ Zamīn kī qīmat is hisāb se muqarrar kī jāe ki wuh agle bahālī ke sāl tak kitne sāl fasleñ paidā karegī. ¹⁶ Agar bahut sāl rah gae hoñ to us kī qīmat zyādā hogī, aur agar kam sāl rah gae hoñ to us kī qīmat kam hogī. Kyoñki un fasloñ kī tādād bik rahī hai jo zamīn agle bahālī ke sāl tak paidā kar saktī hai.

¹⁷ Apne hamwatan se nājāyẓ fāyḍā na uṭhānā balki Rab apne Ḳhudā kā ḳhauf mānanā, kyonki main Rab tumhārā Ḳhudā hūn.

¹⁸ Merī hidāyāt par amal karnā aur mere ahkām ko mān kar un ke mutābiq chalnā. Tab tum apne mulk meñ mahfūz rahoge. ¹⁹ Zamīn apnī pūrī paidāwār degī, tum ser ho jāoge aur mahfūz rahoge. ²⁰ Ho saktā hai koī pūchhe, 'Ham sātweñ sāl meñ kyā khāeṅge jabki ham bīj nahīn boeṅge aur fasal nahīn kāṭeṅge?' ²¹ Jawāb yih hai ki main chhaṭe sāl meñ zamīn ko itnī barkat dūngā ki us sāl kī paidāwār tīn sāl ke lie kāfī hogī. ²² Jab tum āṭhweñ sāl bīj bo'oge to tumhāre pās chhaṭe sāl kī itnī paidāwār bāqī hogī ki tum fasal kī kaṭāī tak guzārā kar sakoge.

Maurūsī Zamīn ke Huqūq

²³ Koī zamīn bhī hameshā ke lie na bechī jāe, kyonki mulk kī tamām zamīn merī hī hai. Tum mere huzūr sirf pardesī aur ḡhairshahrī ho. ²⁴ Mulq meñ jahān bhī zamīn bik jāe wahān maurūsī mālik kā yih haq mānā jāe kī wuh apnī zamīn wāpas ḳharīd saktā hai.

²⁵ Agar terā koī hamwatan bhāī ḡharīb ho kar apnī kuchh zamīn bechne par majbūr ho jāe to lāzim hai ki us kā sab se qarībī rishtedār use wāpas ḳharīd le. ²⁶ Ho saktā hai ki aise shaḳhs kā koī qarībī rishtedār na ho jo us kī zamīn wāpas ḳharīd sake, lekin wuh ḳhud kuchh der ke bād itne paise jamā kartā hai ki wuh apnī zamīn wāpas ḳharīd saktā hai. ²⁷ Is sūrat meñ wuh hisāb kare ki ḳharīdne wāle ke lie agle bahālī ke sāl tak kitne sāl rah gae haiñ. Jitnā

nuqsān k̄harīdne wāle ko zamīn ko bahālī ke sāl se pahle wāpas dene se pahuñchegā utne hī paise use dene haiñ. ²⁸ Lekin agar us ke pās itne paise na hoñ to zamīn agle bahālī ke sāl tak k̄harīdne wāle ke hāth meñ rahegī. Phir use maurūsī mālik ko wāpas diyā jāegā.

²⁹ Agar kisī kā ghar fasildār shahr meñ hai to jab wuh use bechegā to apnā ghar wāpas k̄harīdne kā haq sirf ek sāl tak rahegā. ³⁰ Agar pahlā mālik use pahle sāl ke andar andar na k̄harīde to wuh hameshā ke lie k̄harīdne wāle kī maurūsī milkiyat ban jāegā. Wuh bahālī ke sāl meñ bhī wāpas nahīñ kiyā jāegā.

³¹ Lekin jo ghar aisī ābādī meñ hai jis kī fasīl na ho wuh dehāt meñ shumār kiyā jātā hai. Us ke maurūsī mālik ko haq hāsīl hai ki har waqt apnā ghar wāpas k̄harīd sake. Bahālī ke sāl meñ is ghar ko lāziman wāpas kar denā hai.

³² Lekin Lāwiyōñ ko yih haq hāsīl hai ki wuh apne wuh ghar har waqt k̄harīd sakte haiñ jo un ke lie muqarrar kie hue shahroñ meñ haiñ.

³³ Agar aisā ghar kisī Lāwī ke hāth faroḳht kiyā jāe aur wāpas na k̄harīdā jāe to use lāziman bahālī ke sāl meñ wāpas karnā hai. Kyoñki Lāwī ke jo ghar un ke muqarrarā shahroñ meñ hote haiñ wuh Isrāīliyoñ meñ un kī maurūsī milkiyat haiñ. ³⁴ Lekin jo zamīneñ shahroñ ke irdgird maweshī charāne ke lie muqarrar haiñ unheñ bechne kī ijāzat nahīñ hai. Wuh un kī dāymī milkiyat haiñ.

Ġharīboñ ke lie Qarzā

³⁵ Agar terā koī hamwatan bhāi ḡharīb ho jāe aur guzārā na kar sake to us kī madad kar. Us tarah us kī madad karnā jis tarah pardesī yā ḡhairshahrī kī madad karnī hotī hai tāki wuh tere sāth rahte hue zindagī guzār sake. ³⁶ Us se kisī tarah kā sūd na lenā balki apne Ḳhudā kā ḡhauf mānanā tāki terā bhāi tere sāth zindagī guzār sake. ³⁷ Agar wuh terā qarzdār ho to us se sūd na lenā. Isī tarah ḡhurāk bechte waqt us se nafā na lenā. ³⁸ Maiñ Rab tumhārā Ḳhudā hūñ. Maiñ tumheñ is lie Misr se nikāl lāyā ki tumheñ Mulk-e-Kanān dūñ aur tumhārā Ḳhudā hūñ.

Isrāīlī ḡhulāmon ke Huqūq

³⁹ Agar terā koī Isrāīlī bhāi ḡharīb ho kar apne āp ko tere hāth bech dāle to us se ḡhulām kā-sā kām na karānā. ⁴⁰ Us ke sāth mazdūr yā ḡhairshahrī kā-sā sulūk karnā. Wuh tere lie bahālī ke sāl tak kām kare. ⁴¹ Phir wuh aur us ke bāl-bachche āzād ho kar apne rishtedāroñ aur maurūsī zamīn ke pās wāpas jāeñ. ⁴² Chūñki Isrāīlī mere ḡhādim haiñ jinheñ maiñ Misr se nikāl lāyā is lie unheñ ḡhulāmī meñ na bechā jāe. ⁴³ Aise logoñ par saḡhtī se hukmrānī na karnā balki apne Ḳhudā kā ḡhauf mānanā.

⁴⁴ Tum paḡosī mamālik se apne lie ḡhulām aur laundiyāñ hāsīl kar sakte ho. ⁴⁵ Jo pardesī ḡhairshahrī ke taur par tumhāre mulk meñ ābād haiñ unheñ bhī tum ḡharīd sakte ho. Un meñ wuh bhī shāmīl haiñ jo tumhāre mulk meñ paidā hue haiñ. Wuhī tumhārī milkiyat ban kar ⁴⁶ tumhāre beḡoñ kī mīrās meñ ā jāeñ aur wuhī hameshā tumhāre ḡhulām raheñ. Lekin

apne hamwatan bhāiyon̄ par saḡht hukmrānī na karnā.

⁴⁷ Agar tere mulk meñ rahne wālā koī pardesī yā ḡhairshahrī amīr ho jāe jabki terā koī hamwatan bhāī ḡharīb ho kar apne āp ko us pardesī yā ḡhairshahrī yā us ke ḡhāndān ke kisī fard ko bech ḡāle ⁴⁸ to bik jāne ke bād use āzādī ḡharīdne kā haḡ ḡāsīl hai. Koī bhāī, ⁴⁹ chachā, tāyā, chachā yā tāyā kā beṡā yā koī aur qarībī rishtedār use wāpas ḡharīd saktā hai. Wuh ḡhud bhī apnī āzādī ḡharīd saktā hai agar us ke pās paise kāfī hon̄. ⁵⁰ Is sūrāt meñ wuh apne mālik se mil kar wuh sāl gine jo us ke ḡharīdne se le kar aḡle bahālī ke sāl tak bāqī haiñ. Us kī āzādī ke paise us qīmat par mabnī hon̄ jo mazdūr ko itne sālon̄ ke lie die jāte haiñ. ⁵¹⁻⁵² Jitne sāl bāqī rah gae haiñ un ke mutābiq us kī bik jāne kī qīmat meñ se paise wāpas kar die jāen̄. ⁵³ Us ke sāth sāl basāl mazdūr kā-sā sulūk kiyā jāe. Us kā mālik us par saḡht hukmrānī na kare. ⁵⁴ Agar wuh is tarah ke kisī tarīqe se āzād na ho jāe to use aur us ke bachchoñ ko har hālat meñ aḡle bahālī ke sāl meñ āzād kar denā hai, ⁵⁵ kyon̄ki Isrāīlī mere hī ḡhādīm haiñ. Wuh mere hī ḡhādīm haiñ jinheñ maiñ Misr se nikāl lāyā. Maiñ Rab tumhārā ḡhudā hūñ.

26

Farmān̄bardārī kā Ajr

¹ Apne lie but na banānā. Na apne lie dewatā ke mujassame yā patthar ke maḡhsūs kie hue satūn khare karnā, na sijdā karne ke lie apne

mulk meñ aise patthar rakhnā jin meñ dewatā kī taswīr kandā kī gaī ho. Maiñ Rab tumhārā Ḳhudā hūñ. ² Sabat kā din manānā aur mere maqdis kī tāzīm karnā. Maiñ Rab hūñ.

³ Agar tum merī hidāyāt par chalo aur mere ahkām mān kar un par amal karo ⁴ to maiñ waqt par bārish bhejūngā, zamīn apnī paidāwār degī aur darakht apne apne phal lāenge. ⁵ Kasrat ke bāis anāj kī fasal kī kaṭāī angūr toṛte waqt tak jāri rahegī aur angūr kī fasal us waqt tak toṛī jāegī jab tak bij bone kā mausam āegā. Itnī ḳhurāk milegī ki tum kabhī bhūke nahīn hoge. Aur tum apne mulk meñ mahfūz rahoge.

⁶ Maiñ mulk ko amn-o-amān baḳhshūngā. Tum ārām se leṭ jāoge, kyonki kisī ḳhatre se ḍarne kī zarūrat nahīn hogī. Maiñ wahshī jānwar mulk se dūr kar dūngā, aur wuh talwār kī qatl-o-ghārat se bachā rahegā. ⁷ Tum apne dushmanoñ par ghālib ā kar un kā tāqqub karoge, aur wuh tumhārī talwār se māre jāenge. ⁸ Tumhāre pāñch ādmī sau dushmanoñ kā pīchhā karenge, aur tumhāre sau ādmī un ke das hazār ādmiyoñ ko bhagā denge. Tumhāre dushman tumhārī talwār se māre jāenge.

⁹ Merī nazar-e-karm tum par hogī. Maiñ tumhārī aulād kī tādād baṛhāūngā aur tumhāre sāth apnā ahd qāym rakhūngā. ¹⁰ Ek sāl itnī fasal hogī ki jab agli fasal kī kaṭāī hogī to nae anāj ke lie jagah banāne kī ḳhātir purāne anāj ko phaiñk denā paregā. ¹¹ Maiñ tumhāre darmiyān apnā maskan qāym karūnga aur tum se ghin

nahīn khāūngā. ¹² Maiñ tum meñ phirūnga, aur tum merī qaum hoge.

¹³ Maiñ Rab tumhārā Ḳhudā hūñ jo tumheñ Misr se nikāl lāyā tāki tumhārī ḡhulāmī kī hālat ḡhatm ho jāe. Maiñ ne tumhāre jue ko toṛ ḡdālā, aur ab tum āzād aur sīdhe ho kar chal sakte ho.

Farmāñbardār na Hone kī Sazā

¹⁴ Lekin agar tum merī nahīn sunoge aur in tamām ahkām par nahīn chaloge, ¹⁵ agar tum merī hidāyāt ko radd karke mere ahkām se ḡhin khāoge aur un par amal na karke merā ahd toṛoge ¹⁶ to maiñ jawāb meñ tum par achānak dahshat tāri kar dūngā. Jism ko ḡhatm karne wālī bīmāriyon aur buḡhār se tumhārī ānkheñ zāe ho jāeñgī aur tumhārī jān chhin jāegī. Jab tum bij bo'oge to befāydā, kyoñki dushman us kī fasal khā jāegā. ¹⁷ Maiñ tumhāre ḡhilāf ho jāūngā, is lie tum apne dushmanon ke hāth se shikast khāoge. Tum se nafrat rakhne wāle tum par hukūmat kareñge. Us waqt bhī jab kōi tumhārā tāqqub nahīn karegā tum bhāḡ jāoge.

¹⁸ Agar tum is ke bād bhī merī na suno to maiñ tumhāre gunāhoñ ke sabab se tumheñ sāt gunā zyādā sazā dūngā. ¹⁹ Maiñ tumhārā saḡht ḡhurūr ḡhāk meñ milā dūngā. Tumhāre ūpar āsmān lohe jaisā aur tumhāre nīche zamīn pītal jaisī hogī. ²⁰ Jitnī bhī mehnat karoge wuh befāydā hogī, kyoñki tumhāre kheton meñ fasleñ nahīn pakeñgī aur tumhāre daraḡht phal nahīn lāeñge.

²¹ Agar tum phir bhī merī muḡhālafat karoge aur merī nahīn sunoge to maiñ in gunāhoñ ke

jawāb meñ tumheñ is se bhī sāt gunā zyādā sazā dūngā. ²² Maiñ tumhāre khilāf janglī jānwar bhej dūngā jo tumhāre bachchoñ ko phār khāeñge aur tumhāre maweshī barbād kar deñge. Ākhir meñ tumhārī tādād itnī kam ho jāegī ki tumhārī sarakeñ wīrān ho jāeñgī.

²³ Agar tum phir bhī merī tarbiyat qabūl na karo balki mere muḵhālif raho ²⁴ to maiñ khud tumhāre khilāf ho jāūngā. In gunāhoñ ke jawāb meñ maiñ tumheñ sāt gunā zyādā sazā dūngā. ²⁵ Maiñ tum par talwār chalā kar is kā badlā lūngā ki tum ne mere ahd ko toṛā hai. Jab tum apnī hifāzat ke lie shahroñ meñ bhāg kar jamā hoge to maiñ tumhāre darmiyān wabāi bīmāriyāñ phailāūngā aur tumheñ dushmanoñ ke hāth meñ de dūngā. ²⁶ Anāj kī itnī kamī hogī ki das aurateñ tumhārī pūrī roṭī ek hī tanūr meñ pakā sakeñgī, aur wuh use baṛī ehtiyāt se tol tol kar taqsīm kareñgī. Tum khā kar bhī bhūke rahoge.

²⁷ Agar tum phir bhī merī nahīn sunoge balki mere muḵhālif rahoge ²⁸ to merā ghussā bharkegā aur maiñ tumhāre khilāf ho kar tumhāre gunāhoñ ke jawāb meñ tumheñ sāt gunā zyādā sazā dūngā. ²⁹ Tum musibat ke bāis apne beṭe-beṭiyoñ kā gosht khāoge. ³⁰ Maiñ tumhārī ūñchī jaghoñ kī qurbāngāheñ aur tumhārī baḵhūr kī qurbāngāheñ barbād kar dūngā. Maiñ tumhārī lāshoñ ke dher tumhāre bejān butoñ par lagāūngā aur tum se ghin khāūngā. ³¹ Maiñ tumhāre shahroñ ko khandarāt meñ badal kar tumhāre mandiron

ko barbād karūnga. Tumhārī qurbāniyon kī khushbū mujhe pasand nahīn āegī. ³² Main tumhāre mulk kā satyānās yon karūnga ki jo dushman us meñ ābād ho jāenge un ke rongte khare ho jāenge. ³³ Main tumheñ muḁhtalif mamālik meñ muntashir kar dūngā, lekin wahān bhī apnī talwār ko hāth meñ lie tumhārā pīchhā karūnga. Tumhārī zamīn wīrān hogī aur tumhāre shahr khandarāt ban jāenge. ³⁴ Us waqt jab tum apne dushmanon ke mulk meñ rahoge tumhārī zamīn wīrān hālat meñ ārām ke wuh sāl manā sakegī jin se wuh mahrūm rahī hai. ³⁵ Un tamām dinon meñ jab wuh barbād rahegī use wuh ārām milegā jo use na milā jab tum mulk meñ rahte the.

³⁶ Tum meñ se jo bach kar apne dushmanon ke mamālik meñ raheenge un ke dilon par main dahshat tārī karūnga. Wuh hawā ke jhonkon se girne wāle patte kī āwāz se chaunk kar bhāg jāenge. Wuh farār hoenge goyā koī hāth meñ talwār lie un kā tāqqub kar rahā ho. Aur wuh gir kar mar jāenge hālānki koī un kā pīchhā nahīn kar rahā hogā. ³⁷ Wuh ek dūstre se ṭakrā kar larḁhareenge goyā koī talwār le kar un ke pīchhe chal rahā ho hālānki koī nahīn hai. Chunānche tum apne dushmanon kā sāmā nahīn kar sakoge. ³⁸ Tum dīgar qaumon meñ muntashir ho kar halāk ho jāoge, aur tumhāre dushmanon kī zamīn tumheñ harāp kar legī.

³⁹ Tum meñ se bāqī log apne aur apne bāpdādā ke qusūr ke bāis apne dushmanon ke mamālik meñ gal saṛ jāenge. ⁴⁰ Lekin ek waqt āegā

ki wuh apne aur apne bāpdādā kā qusūr mān leñge. Wuh mere sāth apnī bewafāi aur wuh muḥālafat taslīm kareñge ⁴¹ jis ke sabab se main un ke ḵhilāf huā aur unheñ un ke dushmanoñ ke mulk meñ dhakel diyā thā. Pahle un kā ḵhatnā sirf zāhirī taur par huā thā, lekin ab un kā dil ājiz ho jāegā aur wuh apne qusūr kī qīmat adā kareñge. ⁴² Phir main Ibrāhīm ke sāth apnā ahd, Is'hāq ke sāth apnā ahd aur Yāqūb ke sāth apnā ahd yād karūñga. Main Mulk-e-Kanān bhī yād karūñga. ⁴³ Lekin pahle wuh zamīn ko chhoṛeñge tāki wuh un kī ḡhairmaujūdagī meñ wīrān ho kar ārām ke sāl manāe. Yoñ Isrāīlī apne qusūr ke natīje bhugteñge, is sabab se ki unhoñ ne mere ahkām radd kie aur merī hidāyāt se ḡhin khāi. ⁴⁴ Is ke bāwujūd bhī main unheñ dushmanoñ ke mulk meñ chhoṛ kar radd nahīn karūñga, na yahāñ tak un se ḡhin khāūngā ki wuh bilkul tabāh ho jāeñ. Kyonki main un ke sāth apnā ahd nahīn toṛne kā. Main Rab un kā Ḳhudā hūñ. ⁴⁵ Main un kī ḵhātir un ke bāpdādā ke sāth bandhā huā ahd yād karūñga, un logoñ ke sāth ahd jinheñ main dūsri qaumoñ ke deḡhte deḡhte Misr se nikāl lāyā tāki un kā Ḳhudā hūñ. Main Rab hūñ.”

⁴⁶ Rab ne Mūsā ko Isrāīliyoñ ke lie yih tamām hidāyāt aur ahkām Sīnā Pahār par die.

27

Maḡsūs kī Huī Chīzoñ kī Wāpasī

¹ Rab ne Mūsā se kahā, ² “Isrāīliyoñ ko batānā ki agar kisī ne mannat mān kar kisī ko Rab ke lie maḡsūs kiyā ho to wuh use zail kī raqam de

kar āzād kar saktā hai (mustāmal sikke maqdis ke sikkoñ ke barābar hoñ): ³ us ādmī ke lie jis kī umr 20 aur 60 sāl ke darmiyān hai chāndī ke 50 sikke, ⁴ isī umr kī aurat ke lie chāndī ke 30 sikke, ⁵ us larke ke lie jis kī umr 5 aur 20 sāl ke darmiyān ho chāndī ke 20 sikke, isī umr kī larke ke lie chāndī ke 10 sikke, ⁶ ek māh se le kar 5 sāl tak ke larke ke lie chāndī ke 5 sikke, isī umr kī larke ke lie chāndī ke 3 sikke, ⁷ sāṭh sāl se baṛe ādmī ke lie chāndī ke 15 sikke aur isī umr kī aurat ke lie chāndī ke 10 sikke.

⁸ Agar mannat mānane wālā muqarrarā raqam adā na kar sake to wuh maḥsūs kie hue shaḥs ko imām ke pās le āe. Phir imām aisī raqam muqarrar kare jo mannat mānane wālā adā kar sake.

⁹ Agar kisī ne mannat mān kar aisā jānwar maḥsūs kiyā jo Rab kī qurbāniyoñ ke lie istemāl ho saktā hai to aisā jānwar maḥsūs-o-muqaddas ho jātā hai. ¹⁰ Wuh use badal nahīn saktā. Na wuh achche jānwar kī jagah nāqis, na nāqis jānwar kī jagah achchhā jānwar de. Agar wuh ek jānwar dūsre kī jagah de to donoñ maḥsūs-o-muqaddas ho jāte haiñ.

¹¹ Agar kisī ne mannat mān kar koī nāpāk jānwar maḥsūs kiyā jo Rab kī qurbāniyoñ ke lie istemāl nahīn ho saktā to wuh us ko imām ke pās le āe. ¹² Imām us kī raqam us kī achchhī aur burī siftoñ kā lihāz karke muqarrar kare. Is muqarrarā qīmat meñ kamī beshī nahīn ho saktī. ¹³ Agar mannat mānane wālā use wāpas ḵharīdnā chāhe to wuh muqarrarā qīmat jamā 20 fīsad adā kare.

¹⁴ Agar koī apnā ghar Rab ke lie maḥsūs-o-muqaddas kare to imām us kī achchhī aur burī siftoñ kā lihāz karke us kī raqam muqarrar kare. Is muqarrarā qīmat meñ kamī beshī nahīn ho saktī. ¹⁵ Agar ghar ko maḥsūs karne wālā use wāpas ḵharīdnā chāhe to wuh muqarrarā raqam jamā 20 fīsad adā kare.

¹⁶ Agar koī apnī maurūsī zamīn meñ se kuchh Rab ke lie maḥsūs-o-muqaddas kare to us kī qīmat us bīj kī miqdār ke mutābiq muqarrar kī jāe jo us meñ bonā hotā hai. Jis khet meñ 135 kilogrām jau kā bīj boyā jāe us kī qīmat chāndī ke 50 sikke hogī. ¹⁷ Shart yih hai ki wuh apnī zamīn bahālī ke sāl ke ain bād maḥsūs kare. Phir us kī yihī qīmat muqarrar kī jāe. ¹⁸ Agar zamīn kā mālik use bahālī ke sāl ke kuchh der bād maḥsūs kare to imām agle bahālī ke sāl tak rahne wāle sāloñ ke mutābiq zamīn kī qīmat muqarrar kare. Jitne kam sāl bāqī haiñ utnī kam us kī qīmat hogī. ¹⁹ Agar maḥsūs karne wālā apnī zamīn wāpas ḵharīdnā chāhe to wuh muqarrarā qīmat jamā 20 fīsad adā kare. ²⁰ Agar maḥsūs karne wālā apnī zamīn ko Rab se wāpas ḵharīde baḡhair use kisī aur ko beche to use wāpas ḵharīdne kā haq ḵhatm ho jāegā. ²¹ Agle bahālī ke sāl yih zamīn maḥsūs-o-muqaddas rahegī aur Rab kī dāymī milkiyat ho jāegī. Chunāñche wuh imām kī milkiyat hogī.

²² Agar koī apnā maurūsī khet nahīn balki apnā ḵharīdā huā khet Rab ke lie maḥsūs kare ²³ to imām agle bahālī ke sāl tak rahne wāle sāloñ kā lihāz karke us kī qīmat muqarrar kare.

Khet kā mālik usī din us ke paise adā kare. Yih paise Rab ke lie maḥsūs-o-muqaddas hoṅge. ²⁴ Bahālī ke sāl meñ yih khet us shaḥs ke pās wāpas āegā jis ne use bechā thā.

²⁵ Wāpas ḵharīdne ke lie mustāmal sikke maqdis ke sikkoñ ke barābar hoñ. Us ke chāndī ke sikkoñ kā wazn 11 grām hai.

²⁶ Lekin koī bhī kisī maweshī kā pahlauṭhā Rab ke lie maḥsūs nahīñ kar saktā. Wuh to pahle se Rab ke lie maḥsūs hai. Is meñ koī farq nahīñ ki wuh gāy, bail yā bheṛ ho. ²⁷ Agar us ne koī nāpāk jānwar maḥsūs kiyā ho to wuh use muqarrarā qīmat jamā 20 fīsad ke lie wāpas ḵharīd saktā hai. Agar wuh use wāpas nā ḵharīde to wuh muqarrarā qīmat ke lie bechā jāe.

²⁸ Lekin agar kisī ne apnī milkiyat meñ se kuchh ḡhairmashrūt taur par Rab ke lie maḥsūs kiyā hai to use bechā yā wāpas nahīñ ḵharīdā jā saktā, ḵhāh wuh insān, jānwar yā zamīn ho. Jo is tarah maḥsūs kiyā gayā ho wuh Rab ke lie nihāyat muqaddas hai. ²⁹ Isī tarah jis shaḥs ko tabāhī ke lie maḥsūs kiyā gayā hai us kā fidyā nahīñ diyā jā saktā. Lāzim hai ki use sazā-e-maut dī jāe.

³⁰ Har fasal kā daswāñ hissā Rab kā hai, chāhe wuh anāj ho yā phal. Wuh Rab ke lie maḥsūs-o-muqaddas hai. ³¹ Agar koī apnī fasal kā daswāñ hissā chhurānā chāhtā hai to wuh is ke lie us kī muqarrarā qīmat jamā 20 fīsad de. ³² Isī tarah gāy-bailoñ aur bheṛ-bakriyoñ kā daswāñ hissā bhī Rab ke lie maḥsūs-o-muqaddas hai, har daswāñ jānwar jo gallābān ke ḍaṇḍe ke nīche se guzaregā. ³³ Yih jānwar chunane se pahle un kā

muāynā na kiyā jāe ki kaun-se jānwar achchhe yā kamzor haiñ. Yih bhī na karnā ki dasweñ hisse ke kisī jānwar ke badle koī aur jānwar diyā jāe. Agar phir bhī use badlā jāe to donoñ jānwar Rab ke lie maḥsūs-o-muḥaddas hoñge. Aur unheñ wāpas ḵharīdā nahīñ jā saktā.”

³⁴ Yih wuh ahkām haiñ jo Rab ne Sīnā Pahār par Mūsā ko Isrāīliyoñ ke lie die.

Kitab-i Muqaddas
The Holy Bible in Urdu, Urdu Geo Version, Roman
Script

copyright © 2019 Urdu Geo Version

Language: (Urdu)

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2023-11-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 13 Dec 2023

123ff8cb-27b3-5817-a02a-22e67145fd30